

Očekivanja budućih glazbenih pedagoga u kontekstu pedagoškog poziva

Baričević, Karlo

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:139824>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA GLAZBENU UMJETNOST
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ GLAZBENE PEDAGOGIJE

KARLO BARIČEVIĆ

**OČEKIVANJA BUDUĆIH GLAZBENIH
PEDAGOGA U KONTEKSTU PEDAGOŠKOG
POZIVA**

DIPLOMSKI RAD

MENTOR:

doc. dr. sc. Amir Begić

Sadržaj

1. UVOD	1
2. TEORIJSKI DIO	2
2.1. NASTAVNIČKE KOMPETENCIJE	2
2.1.1. Motivacija za odabir nastavničkog zanimanja	10
2.2. KOMPETENCIJE NASTAVNIKA GLAZBE	12
2.2.1. Motivacija za odabir zanimanja nastavnika glazbe	15
2.3. PRAVILNICI O ODGOVARAJUĆOJ VRSTI OBRAZOVANJA	16
2.4. STUDIJ GLAZBENE PEDAGOGIJE	17
2.4.1. Studijski kolegiji	18
2.4.2. Ishodi učenja studija	20
2.4.3. Izlazne kompetencije	24
2.5. NASTAVA GLAZBE	25
2.5.1. Općeobrazovna škola	26
2.5.2. Glazbena škola	30
3. ISTRAŽIVAČKI DIO	35
3.1. OPIS TIJEKA ISTRAŽIVANJA I UZORKA	35
3.2. CILJ I ISTRAŽIVAČKA PITANJA	35
3.3. POSTUPAK I INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA	36
3.3.1. Anketni upitnik za studente	36
3.4. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA	36
4. ZAKLJUČAK	42
5. LITERATURA	43
6. PRILOG	45
6.1. ANKETNI UPITNIK	45

SAŽETAK

Očekivanja budućih glazbenih pedagoga u kontekstu pedagoškog poziva

U ovom diplomskom radu pisat će se o potrebnim kompetencijama učitelja općenito kao i kompetencijama učitelja glazbe. Bit će govora o razlozima i motivaciji za odabir posla učitelja i analizirat će se pravilnici o odgovarajućoj vrsti obrazovanja kako bi bilo jasnije što studenti Glazbene pedagogije nakon završenog studija mogu predavati. Analizirat će se studij Glazbene pedagogije, kako se studij odvija, koje se kompetencije stječu na njemu te koji se studijski kolegiji izvode na studiju. Također, navest će se svi predmeti koje glazbeni pedagozi mogu podučavati u osnovnim i srednjim općeobrazovnim i glazbenim školama. U istraživačkom dijelu rada bit će prikazano empirijsko istraživanje koje je obuhvatilo 39 studenata studija Glazbene pedagogije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku. Istraživanje provedeno anonimnim anketnim upitnikom za cilj je imalo utvrditi motivaciju studenata za odabir studija, karijerne planove nakon studija kao i zadovoljstvo stečenim kompetencijama tijekom studiranja.

Ključne riječi: kompetencije učitelja, nastava glazbe, budući pedagoški poziv, motivacija studenata.

SUMMARY

Expectations of future music pedagogues in the context of the pedagogical profession

In this thesis, I will write about the necessary competencies of teachers in general as well as the competencies of music teachers. The reasons and motivations for choosing the job of a teacher will be discussed, and the regulations on the appropriate type of education will be analyzed in order to make it clearer what students of Music Pedagogy can teach after completing their studies. The study of Music Pedagogy will be analyzed, including how the study takes place, what competencies are acquired there, and which study courses are offered at the study. Also, all subjects that music pedagogues can teach in primary and secondary general education and music schools will be listed. In the research part of the work, empirical research conducted by 39 students of Music Pedagogy at the Academy of Arts and Culture in Osijek will be analyzed. The aim of the research carried out using an anonymous survey questionnaire was to determine the students' motivation for choosing their studies, their career plans after their studies, as well as their satisfaction with the competencies acquired during their studies.

Keywords: teacher competencies, music teaching, future pedagogic vocation, student motivation.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad
diplomski/završni
pod naslovom _____

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

1. UVOD

S obzirom na dinamične promjene u pedagoškom pristupu i nagloj integraciji nikad više prisutne tehnologije u školstvo i učenje, poslovi u prosvjeti postaju vrlo dinamični i nepredvidivi, uz obvezno cjeloživotno učenje i neprekidnu prilagodbu novim generacijama. To se također odražava na učitelje Glazbene kulture i nastavnike Glazbene umjetnosti, kojima je cilj upoznati djecu sa svijetom glazbe te pokušati prezentirati ljepotu iste. Kako se na leđa učitelja i nastavnika stavlja puno odgovornosti, uz ne preveliku materijalnu nagradu i vidljivu ekstrinzičnu motivaciju, vrijedi se zapitati što točno pokreće i motivira učitelje i nastavnike glazbe, tj. koja su njihova očekivanja u kontekstu pedagoškog poziva. Stoga ćemo se u teorijskom dijelu ovoga rada najprije baviti problematikom nastavničkih kompetencija, kompetencijama nastavnika glazbe, pravilnicima o odgovarajućoj vrsti obrazovanja, studijem Glazbene pedagogije i studijskim kolegijima, očekivanim ishodima učenja studija te izlaznim kompetencijama. Bavit ćemo se i nastavom glazbe s gledišta nastavnih predmeta koje glazbeni pedagozi mogu predavati u općeobrazovnoj školi i glazbenoj školi.

U istraživačkom je dijelu rada prikazano istraživanje koje je provedeno pomoću anonimnog anketnog upitnika čiji je cilj bio doznati stavove studenata Glazbene pedagogije o njihovom budućem pedagoškom pozivu. Ispitanici su bili studenti svih četiriju godina preddiplomskog te prve (i jedine) godine diplomskog studija Glazbene pedagogije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. NASTAVNIČKE KOMPETENCIJE

Kompetencija i kompetentnost su pojmovi koji su dio svakodnevnoga govora te se koriste u kontekstu stručnosti i kvalitete. Proučavanjem izvornoga značenja latinske riječi kompetencija bi se mogla povezati s obavljanjem djelatnosti, znanjima i vještinama koje bi netko pri tome trebao imati, dok se kompetencija poistovjećuje s vještinama, znanjem, stavovima, kvalifikacijama i uspješnom rješavanju aktivnosti (Barić, 2021). Weinert (2001 prema Barić, 2021) kompetenciji pripisuje više različitih značenja, a ona su:

- sve radne vještine
- samo one naslijeđene, specifične pretpostavke nužne za stjecanje sustava primarnoga znanja (osobito jezika)
- naučena znanja i vještine
- individualne potrebe za djelotvornost
- subjektivna procjena sebe
- cijeli skup kognitivnih, motivacijskih i društvenih preduvjeta za uspješno djelovanje.

Kompetencije se prema *Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj* (eng. *Organisation for Economic Cooperation and Development* ili OECD) mogu definirati kao:

1. *kognitivne* kompetencije – upotrebljavaju teoriju i koncept te informalno znanje koje se razvilo godinama kroz praktičnu primjenu
2. *funkcionalne* kompetencije – sposobnost obavljanja posla unutar nekog specifičnog područja
3. *osobne* kompetencije – sposobnost odabira te modeliranja ponašanja adekvatno situaciji u kojoj se pojedinac trenutno nalazi
4. *etične* kompetencije – sposobnosti adekvatnog moralnog postupanja temeljeno na razvijenim osobnim te stručnim vještinama (Vrkić Dimić, 2013 prema Pečić, 2021).

Vizek Vidović (2009 prema Barić, 2021) navodi kako kompetencije uključuju razne elemente. Prvi bi bio element znanja i razumijevanja kojemu je naglasak na teorijskom znanju u akademskom području te kognitivni kapacitet. Drugi se element bazira na praktičnoj primjeni znanja u određenim situacijama, dok treći element, „znanje o tome kako biti“, predstavlja vrijednosti kao integralne elemente koegzistencije i boljeg razumijevanja drugih.

Projekt DeSeCo (*The Definition and Selection of Competencies: Theoretical and Conceptual Foundations*) želio je „pružiti teorijsku i konceptualnu osnovu za definiranje i selekciju ključnih kompetencija te dati čvrsti temelj za kontinuirani razvoj statističkih pokazatelja individualno utemeljenih kompetencija u budućnosti za zemlje OECD-a“ (*DeSeCo, Strategy paper, 2002* prema Barić, 2021: 151). Obrazovanje značajno doprinosi ekonomskom razvoju i uspješnom funkcioniranju društva i pojedinca. Stoga društvo puno ulaže u obrazovanje te je nužna „evaluacija ishoda koja će na neki način omogućiti mjerenje ostvarenosti ciljeva obrazovanja“ (Baranović, 2006 prema Barić, 2021: 151). Pitanje „definiranja i identifikacije osnovnih kompetencija jedno od osnovnih problema obrazovne politike. U projektu su ključne kompetencije klasificirane u tri kategorije:

1. autonomno djelovanje
2. interaktivna upotreba sredstava
3. interakcija u heterogenim skupinama“ (*DeSeCo Background Paper, 2001* prema Barić, 2021: 151-152). (Tablica 1.)

Tablica 1. *Temeljne kompetencije u DeSeCo projektu* (Baranović, 2006 prema Barić 2021: 152)

Autonomno djelovanje
Izraziti i braniti svoja prava, interese, granice i potrebe i preuzeti odgovornost Stvarati i provoditi životne planove i osobne projekte Djelovati unutar šireg konteksta
Interaktivna upotreba sredstava
Interaktivno upotrebljavati jezik, simbole i tekst Interaktivno upotrebljavati znanje i informacije Interaktivno upotrebljavati (novu) tehnologiju
Funkcioniranje u heterogenim grupama
Uspostavljati dobre odnose s drugima Surađivati s drugima Upravljati (kontrolirati) i konstruktivno rješavati konflikte

U prvoj navedenoj kategoriji autonomnog djelovanja naglasak je na samostalnosti i preuzimanju odgovornosti. Ipak, valja naglasiti da samostalnost ni u kojem smislu ne znači izolirati se od drugih ljudi i tuđih mišljenja, već biti sposoban zastupati svoja prava i interese, razmišljati svojom glavom i razvijati vlastite strategije za postizanje željenih ciljeva (Rychen i Salganik, 2000 prema Barić, 2021). Iduća se kategorija naziva *Interaktivna upotreba sredstava* i podrazumijeva da se sredstva poput jezika i informacijske tehnologije moraju koristiti za učinkovitu interakciju s okolinom (Rychen i Salganik, 2005 prema Barić, 2021). Treća se, a ujedno i posljednja kategorija, zasniva na međuljudskim odnosima te suradnji ljudi s različitim životnim pozadinama. Kao i u prije navedenoj interkulturalnoj kompetenciji nastavnika, vrlo je bitno razumijevanje stajališta sugovornika kao i demokratsko pristupanje problemima i grupnim zadacima, kako bi se našlo poželjno i prihvaćeno rješenje (Rychen i Salganik, 2000 prema Barić, 2021).

Ključne kompetencije koje su preduvjet daljnjeg učenja raspoređene su u osam područja koja su:

- „komuniciranje na materinskom jeziku: mogućnost izražavanja i tumačenja koncepata, misli, osjećaja, činjenica i mišljenja usmenim i pismenim putem
- komuniciranje na stranom jeziku: kao što je prethodno i navedeno, ali uključuje i vještine posredovanja (tj. sažimanje, parafraziranje, tumačenje ili prevođenje) i međukulturalnog razumijevanja

- matematička, znanstvena i tehnološka kompetencija: dobra ovladanost matematičkom pismenošću, razumijevanje prirodnog svijeta i mogućnost primjene znanja i tehnologije pretpostavljenim ljudskim potrebama (poput medicine, prijevoza ili komunikacije)
- digitalna kompetencija: sigurna i kritična uporaba informacija i komunikacijskih tehnologija za rad, rekreaciju i komunikaciju
- učenje kako učiti: mogućnost učinkovitog upravljanja vlastitim učenjem, samostalno ili u skupini
- socijalne i građanske kompetencije: mogućnost učinkovitog i konstruktivnog sudjelovanja u vlastitom društvenom i radnom životu te uključivanje u aktivno i demokratsko sudjelovanje, posebice u sve raznolikijim društvima
- osjećaj za inicijativu i poduzetništvo: mogućnost pretvaranja ideja u aktivnosti putem kreativnosti, inovacija i poduzimanja rizika, kao i mogućnost planiranja i upravljanja projektima
- kulturna svijest i izražavanje: mogućnost da se cijeni kreativna važnost ideja, iskustava i osjećaja u medijima poput glazbe, književnosti i vizualnih i izvedbenih umjetnosti“ (*Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, 2007 prema Barić, 2021: 154-155).

Tuning projekt (González i Wagenaar, 2008 prema Barić, 2021: 160) pojam kompetencija definira kao „dinamičnu kombinaciju „kognitivnih i metakognitivnih vještina, znanja i razumijevanja, interpersonalnih, intelektualnih i praktičnih vještina i etičkih vrijednosti.“ Kompetencije se dijele se na *područno-specifične* i *generičke kompetencije* (Tablica 2.). „Područno-specifične usko su povezane s određenim područjem i dio su svakoga obrazovnog ciklusa. Tuning ističe da se uz stjecanje specifičnih znanja i vještina treba također posvetiti pažnja i generičkim kompetencijama, skupu znanja, vještina i vrijednosti sa širokom primjenom u različitim područjima djelatnosti“ (González i Wagenaar, 2008 prema Barić, 2021: 160)

Tablica 2. *Generičke kompetencije u Tuning projektu* (González i Wagenaar, 2008 prema Barić, 2021: 161)

Instrumentalne kompetencije	Interpersonalne kompetencije	Sistemske kompetencije
<ul style="list-style-type: none"> – mogućnost analize i sinteze – mogućnost organiziranja i planiranja – temeljno opće znanje – utemeljenost temeljnoga znanja u profesiji – usmena ili pisana komunikacija na materinskom jeziku – znanje drugoga jezika – osnovne vještine upotrebe računala – vještine upravljanja informacijama (mogućnost prikupljanja i analize informacija iz različitih izvora) – rješavanje problema – odlučivanje 	<ul style="list-style-type: none"> – kritičke i samokritičke mogućnosti – timski rad – interpersonalne vještine – mogućnost rada u interdisciplinarnim timovima – mogućnost komuniciranja sa stručnjacima iz drugih područja – uvažavanje različitosti i multikulturalnosti – mogućnost rada u međunarodnom kontekstu – etička predanost 	<ul style="list-style-type: none"> – mogućnost primjene znanja u praksi – istraživačke vještine – mogućnost učenja – mogućnost prilagodbe novoj situaciji – mogućnost za stvaranje novih ideja (kreativnost) – vodstvo – razumijevanje kultura i običaja drugih zemalja – mogućnost samostalnoga rada – planiranje i vođenje projekata – inicijativa i poduzetnički duh – briga za kvalitetu – volja za uspjehom

Kada se dotičemo obrazovanja, na kompetencije možemo gledati iz dviju različitih perspektiva, teorijske i operativne. Iz teorijskog pogleda kompetenciju zamišljamo kao kognitivnu strukturu koja olakšava određena ponašanja, dok s operativnoga stajališta na njih gledamo kao na eraspon vještina koje nam pomažu u pristupu i rješavanju različitih problema i izazova (Westera, 2001 prema Barić, 2021).

Lončarić Pejić i Papak (2009 prema Pečić, 2021: 4) navode niz kompetencija koje bi učitelji i nastavnici trebali steći tijekom svog akademskog obrazovanja:

- „iz specifičnog predmeta
- iz pedagogije
- potrebne za vođenje učenika i pružanje podrške učenicima
- za razumijevanje društvenog i kulturološkog značenja obrazovanja
- za rad s informacijama, tehnologijom i znanjem
- za rad s ljudima – učenicima, suradnicima i ostalim partnerima u obrazovanju
- za rad u društvu i s društvom, na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i široj globalnoj razini“.

Također, od učitelja i nastavnika se očekuje da će tijekom školovanja steći i iduće specifične kompetencije:

- „posvećenost poticanju postignuća i napretka učenika
- kompetencija u razvoju i poticanju strategija učenja
- kompetencija u savjetovanju učenika i roditelja
- znanje iz predmeta i područja koje poučava
- sposobnost efektivne komunikacije s pojedincima i grupama
- sposobnost kreiranja klime poticajne za učenje
- sposobnost primjene naučenog
- sposobnost efektivnog upravljanja vremenom
- sposobnost analize i samoevaluacije vlastitog rada
- svjesnost o potrebi kontinuiranog profesionalnog razvoja
- sposobnost procjene ishoda učenja i učenikovih postignuća
- kompetencija suradničkog rješavanja problema
- sposobnost reagiranja na različite potrebe učenika
- sposobnost poboljšanja okoline za poučavanje i učenje
- sposobnost prilagodbe kurikulumu specifičnom kontekstu obrazovanja“
(Lončarić Pejić i Papak, 2009, prema Pečić, 2021: 5).

Jurčić (2014) pedagoške kompetencije dijeli na osam različitih kategorija koju su:

- *osobna kompetencija*
- *komunikacijska kompetencija*
- *analitička kompetencija*
- *socijalna kompetencija*
- *emocionalna kompetencija*
- *interkulturalna kompetencija*
- *razvojna kompetencija*
- *vještine u rješavanju problema.*

Temeljni činitelji *osobne kompetencije* nastavnika su empatičnost, uvažavanje svakog učenika, razumijevanje njegovih potreba, fleksibilnost u mijenjanju i adaptiranju metoda, susretljivost, entuzijizam, brižljivost, dobro raspoloženje kako bi se stvorila

zdrava emocionalna klima, smirenost, strpljenje, pravednost kod evaluacije i prosudbe te kvalitetan odabir odgovarajuće reakcije na postavljene probleme i situacije (Jurčić, 2014).

Komunikacijska kompetencija „uključuje skup socijalnih vještina započinjanja, uspostavljanja i održavanja dijaloga s učenicima u kojemu se informacije, mišljenja, stajališta i ideje međusobno dijele razmjenom verbalnih i neverbalnih simbola (Brooks i Heath, 1993 prema Jurčić, 2014: 81). Od nastavnika se očekuje vješto uspostavljanje i održavanje razgovora s učenicima. Razgovori se s učenicima ne bi trebali doimati nametljivo, učenici bi se trebali osjećati opušteno i sigurno, naučiti objasniti svoje ideje, stajališta i mišljenja te ocijeniti i procijeniti svoj rad i napredak. „Komunikacija bez straha i stresa u razrednom odjelu, kao pedagoški smisao iste, pomaže učenicima da daju osobno značenje i doprinos procesu poučavanja i učenja i njegovom ishodu“ (Jurčić, 2014: 81).

Analitička se kompetencija bazira na analizi samog tijeka nastavnog sata, ispituje tijek realizacije sata, motiviranost učenika tijekom sata i realizaciju općih i posebnih ciljeva nastavnog sata koji određuju kvalitetu samog učenja (Jurčić, 2014).

Socijalna kompetencija svoje polazište nalazi u zdravim odnosima s učenicima, roditeljima učenika, radnim kolegama te upravom škole. Stjecanje ove kompetencije se postiže voljom za suradnjom s ostalim kolegama i timskim radom, uljudnošću, ljubaznošću, poštivanju autoriteta i težnji ka rješavanju zajedničkih problema. Također je bitno staloženo kontrolirati ljutnju i nenasilno rješavati sukobe, biti odgovoran i pravedan i kao takav biti primjer učenicima i kolegama. Za zdrav razvoj socijalne kompetencije na umu treba imati stoički pristup problemu (Jurčić, 2014).

Emocionalna se kompetencija temelji na sposobnosti nastavnika ostavljanja svojih privatnih (ali i profesionalnih) problema izvan učionice u kojoj predaje. Nastavnik mora biti sposoban svoj posao raditi profesionalno, kako bi djeca bila u opuštenoj atmosferi i kako se ne bi osjećala odgovorno za situacije s kojima nisu imali nikakav doticaj. Ovladavanje emocijama i sposobnost nošenja s teškim emocionalnim situacijama je ključna karakteristika emocionalno kompetentnog nastavnika (Jurčić, 2014).

Interkulturalna kompetencija podrazumijeva shvaćanje različitosti, uzajamno poštovanje i razumijevanje, sporazumijevanje (kako verbalno, tako i emocionalno, shvaćanje različitih manira i kultura, upoznatost s tuđim tradicijama i običajima). Krajnji cilj interkulturalne kompetencije je razumjeti drugoga, shvaćati ga, pomoći mu te biti otvoren i razumljiv za drugo i različito (Jurčić, 2014). Razvijanjem „sposobnosti uporabe znanja o drukčijima, na temeljima razredne komunikacije, integracije i interkulturalne osjetljivosti kao temeljnih činitelja interkulturalnih odnosa, nastavnik pokazuje svoju interkulturalnu kompetenciju“ (Jurčić, 2014: 83).

Razvojna se kompetencija bazira na viziji nastavnika i volji za daljnjim razvitkom i cjeloživotnim obrazovanjem. „Kompetentan nastavnik ne ostaje na jednoj razini stečenog znanja, sposobnosti, vrijednosti i dosegnutoj motivaciji, već kritički sagledava svoju pedagošku i didaktičku učinkovitost i uspješnost u odgojno-obrazovnom procesu“ (Jurčić, 2014: 83). Razvoj nastavnika zahtijeva trud i razna odricanja pa je napredak nastavnika nužno kontinuirano pratiti i nagraditi promicanjem u više položaje kao što su mentor ili savjetnik (Jurčić, 2014).

Vještine u rješavanju problema dolaze do izražaja u „pomoći u rješavanju problema na koje učenici nailaze u procesu odgoja i nastave“ (Jurčić, 2014: 84). „Kad su još dopunjene smislom za šalu, pozitivnim stavom, realnim očekivanjima, priznavanjem pogriješke, prepoznavanjem i reagiranjem na individualne potrebe učenika, poznavanju stilova i strategija učeničkog učenja – oblikovanje humane nastave pretpostavka je razvoju učeničkih kompetencija, tehničke i tehnološke kulture, moralne i duhovne stabilnosti, odnosno svega onoga da bi mogli živjeti, djelovati i uživati u zajednici“ (Previšić, 2001 prema Jurčić, 2014: 84).

Kada je riječ o temeljnim kompetencijama u podučavanju, tj. odgoju i obrazovanju, one se dijele na *područje znanja* i na *vještine zanata*. *Područje znanja* je:

- „znanje o predmetu
- pedagoško znanje predmeta
- pedagoško znanje
- kurikularno znanje
- temeljne obrazovne znanosti (interkulturalno, povijesno, filozofsko, psihološko, sociološko znanje)

- kontekstualni, institucionalni, organizacijski aspekti obrazovne politike
- pitanja inkluzije i raznolikosti
- nove tehnologije
- razvojna psihologija
- grupni procesi i dinamika, teorije učenja, motivacijska pitanja
- procesi i metode ocjenjivanja i vrednovanja“ (Caena, 2011 prema Barić, 2021: 159).

Vještine zanata u odnosu na nastavničku profesiju podrazumijevaju:

- „planiranje, upravljanje i koordiniranje nastave
- korištenje nastavnih materijala i tehnologija
- upućivanje učenika i skupina
- praćenje i procjenjivanje učenja
- suradnju s kolegama, roditeljima i socijalnim službama“ (Caena, 2011 prema Barić, 2021: 159).

2.1.1. Motivacija za odabir nastavničkog zanimanja

Što zapravo motivira buduće nastavnike u odabiru svog posla te postoje li slične karakteristike ljudi koji se odluče za taj poziv? Bower, Bootzin i Zajonc (1987 prema Panisoara, I.-O i Panisoara G., 2010) ističu kako ljudi s visokom razinom motivacije za uspjeh i samoostvarenje većinom odabiru zahtjevnije i kompleksne karijerne puteve, ali dovoljno izvedive da ih ipak dovrše, dok nasuprot njima, osobe s niskom razinom motivacije za uspjeh biraju jednostavne životne zadatke (iako je nagrada za izvršenost istih često mala) ili ekstremno komplicirane zadatke za koje ih nitko neće držati odgovornima ako ne budu izvršeni. Naravno, to je samo jedan od početnih čimbenika koji karakteriziraju osobe s afinitetom prema nastavničkom poslu.

Na pitanje zašto ljudi odabiru karijeru učitelja odgovor pokušava pronaći Gordon (1993 prema Panisoara I.-O i Panisoara G., 2010) u istraživanju naslovljenom *Why did you select teaching as a career? Teachers of colour tell their stories*. Gordon (1993 prema Panisoara I.-O i Panisoara G., 2010) navodi sljedeće razloge:

- utjecaj bliže i daljnje obitelji i rodbine
- utjecaj društva/prijatelja
- utjecaj nastavnika koji se formirao kao pozitivan uzor
- utjecaj nastavnika koji se formirao kao negativan uzor
- potreba za „napraviti razliku“, podržati i unaprijediti zajednicu iz koje dolaze kao i ponuditi/napraviti jednake mogućnosti napretka i edukacije svakom učeniku/studentu
- „životni poziv“ za karijeru nastavnika
- ljubav prema djeci/ljudima te strast za učenjem
- duži godišnji odmor i uživanje u učenju.

Postoji još niz motivirajućih faktora. Jedan od takvih je motivacija/težnja za „moći“, tj. autoritetom, koja bi se također mogla gledati i kao potreba za dobivanjem priznanja, utjecaja ili kontrole nad drugim ljudima ili grupama (Morris, 1990 prema Panisoara I.-O i Panisoara G., 2010). Iako nastavnici to često ne priznaju, na svjesnoj razini puno nastavnika motivira upravo ta potreba koja se jednostavno može utažiti postavljanjem osobe na mjesto nastavnika (Panisoara I.-O., Panisoara G., 2010).

Iduća u nizu je znatiželja, želja za daljnjim istraživanjem i znanjem koja se javlja kao intrinzična potreba i motivacija. U poslu je nastavnika ta potreba često utažena, jer sam posao zahtijeva ponavljanje i nadograđivanje stručnih i pedagoških znanja i kompetencija (Panisoara I.-O., Panisoara G., 2010).

Nadalje, postoji i potreba za odobrenjem i dokazivanjem koja se smatra konstantom u našim životima. Hayes i Orrel (2003 prema Panisoara I.-O i Panisoara G., 2010) navode da je jedan od glavnih faktora našeg društvenog ponašanja upravo poštovanje društva. To bi zapravo značilo da nitko ne želi biti negativno percipiran od strane drugih ljudi (pogotovo ljudi koji toj osobi predstavljaju veći značaj i igraju bitnu ulogu u životu). Često je upravo nastavnik osoba koja učeniku ili studentu daje željeno odobrenje, iako se, zbog sve manjeg prestiža i statusa nastavnčkog posla, ova potreba sve manje upotpunjava te postaje manje motivirajući faktor (Panisoara I.-O. i Panisoara G., 2010).

2.2. KOMPETENCIJE NASTAVNIKA GLAZBE

Dobrota (2000 prema Svalina, 2015) tvrdi da se važnost glazbe za razvoj svakog djeteta, posebno u prvih nekoliko godina školovanja, kada ih učitelji razredne nastave vode kroz satove glazbe, ne smije zanemariti. Kako bi se osigurala kvalitetna nastava na osnovnoj razini, postoji nekoliko ključnih elemenata koje je važno uzeti u obzir:

- 1) Bitna je koncepcija i satnica predmeta. To znači da se treba pažljivo razmotriti kako će se glazba strukturirati i organizirati u okviru nastavnog plana i programa. Trebaju se odrediti ciljevi i metode podučavanja, kao i odgovarajući vremenski raspored za različite aspekte glazbenog obrazovanja.
- 2) Važna je nastavna oprema. Oprema treba biti adekvatna i prilagođena potrebama učenika. To uključuje instrumente, glazbene materijale, audiovizualne resurse i ostale pomoćne materijale koji će podržati proces učenja i omogućiti praktično iskustvo s glazbom.
- 3) Opća duhovna klima također je bitan faktor. Pitanje opće sklonosti umjetnosti i glazbi odražava važnost stvaranja poticajnog okruženja u kojem se glazba cijeni i potiče. Pozitivan stav prema umjetnosti i glazbi u školi može motivirati učenike da se aktivno uključe u glazbene aktivnosti i razviju svoje glazbene sposobnosti.
- 4) Obrazovanje učitelja razredne nastave igra ključnu ulogu. Učitelji koji vode nastavu glazbe u nižim razredima osnovne škole trebaju biti kompetentni i obučeni za taj zadatak. Oni bi trebali imati znanje i vještine potrebne za uspješno uvođenje učenika u različite glazbene aktivnosti koje su propisane kurikulumom.

Znači, bitan je uvjet za ostvarivanje kvalitetne nastave glazbe osiguravanje pouzdanog i kompetentnog učitelja razredne nastave koji je spreman i sposoban uspješno voditi učenike kroz sve aspekte glazbene edukacije. Njihova su stručnost i pedagoške vještine ključne za pružanje poticajnog i kvalitetnog glazbenog iskustva učenicima. Ukratko, kako bismo osigurali kvalitetnu nastavu glazbe u prvih nekoliko godina školovanja, važno je obratiti pažnju na koncepciju predmeta, nastavnu opremu, opću duhovnu klimu i obrazovanje učitelja razredne nastave. Ključni je faktor prisutnost kompetentnog učitelja koji može uspješno provesti učenike kroz glazbene aktivnosti propisane kurikulumom u nižim razredima osnovne škole (Dobrota, 2000 prema Svalina, 2015).

Svaki nastavnik glazbe treba posjedovati specijalizirano znanje koje obuhvaća prvobitno glazbena područja, ali ništa manje bitno i opća pedagoška znanja koja se stječu tijekom studija na pedagoško-psihološkim kolegijima. Ti kolegiji uključuju Metodiku nastave teorijskih glazbenih predmeta, Pedagošku praksu, Psihologiju odgoja i obrazovanja, Didaktiku i Pedagogiju. Na ostalim kolegijima budući nastavnici stječu glazbena znanja i vještine koje na kraju dovode do razvijanja glazbenih kompetencija. Da bi pružili kvalitetnu nastavu glazbe, nastavnici trebaju posjedovati sljedeće kompetencije:

- razumijevanje i poznavanje glazbe, što se stječe tijekom studija upoznavanjem najvažnijih i najznačajnijih djela kao i povijesti glazbe; to im osigurava i unapređuje vještine procjene i analize glazbe, razvijanje glazbenog ukusa te razvijanje kritičkog odnosa prema glazbi
- pjevanje, koje je druga najvažnija aktivnost u glazbenoj nastavi; nastavnici stječu ove vještine na kolegijima poput Zbora, Solfeggia i Vokalnih tehnika
- sviranje, što je potrebno nastavnicima kako bi mogli pratiti harmonijski pjesme koje se pjevaju u razredu; ovu kompetenciju nastavnici stječu na kolegiju Klavir (obligatno) (Biočić, 2015 prema Dominković, 2016).

Osim navedenih kompetencija, nakon završenog petogodišnjeg studija, glazbeni pedagog stječe sposobnosti potrebne za rad i djelovanje u profesionalnim i amaterskim kulturnim ustanovama, kao i kulturno-umjetničkim društvima. Također je osposobljen za suradnju s vrtićima, voditeljstvo glazbenih vrtića, vođenje zborova, raznih ansambala te organiziranje glazbenih događaja. Osim toga, može obavljati stručnu suradnju u kulturnim i umjetničkim ustanovama te se baviti glazbeno-pedagoškim radom u osnovnim i srednjim školama, podučavati solfeggio u osnovnim glazbenim školama te predavati na studijskim programima općeg učiteljskog i učiteljsko-glazbenog usmjerenja. Uz to, stječe sposobnosti za vođenje izvannastavnih glazbenih aktivnosti, uključujući pjevačke zborove, orkestre i različite oblike glazbenog stvaralaštva (Jurkić, 2016).

Uspješnom glazbenom pedagogu jednako su važna metodička znanja kao i metodičke vještine. Teorijsko metodičko znanje obuhvaća poznavanje matične znanosti/umjetnosti, temeljnih odgojno-obrazovnih znanosti poput filozofije, psihologije, sociologije, pedagogije, didaktike, kao i posebne teorijske spoznaje

pojedinih metodičkih pristupa (metodičke teorije, sustavi, strategije, metode, postupci, teorija nastavnog predmeta i kurikuluma, teorija nastavnog sata, vrednovanje učeničkog znanja). Praktično metodičko znanje obuhvaća planiranje nastave, uključujući školsku godinu i njezine dijelove, godišnji program izvođenja, nastavne sate, kao i izvannastavne aktivnosti. Također, obuhvaća i izvođenje nastavnog sata i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, vještine praktičnog poučavanja, komunikaciju s učenicima, primjenu općih i specifičnih nastavnih sustava, metoda i postupaka, ispravno korištenje jezika, tehničkih i drugih nastavnih pomagala i medija, organiziranje nastave putem medija, vještinu korištenja računala i upravljanja njime, motiviranje, uređenje učionice te stvaranje inspirativnog i poticajnog okruženja za poučavanje (Jurkić, 2016).

Ako je suditi prema istraživanju Bogunović i Stanišić (2013 prema Šulentić Begić i Begić, 2018), nastavnici glazbe u glazbenim i općeobrazovnim školama nedovoljno pridaju važnost razvoju metodičko-didaktičkih kompetencija. Autorice identificiraju nedostatak pravilne obuke tijekom studija koja bi trebala naučiti nastavnike kako primijeniti i prenijeti svoje znanje učenicima. Prema njihovom mišljenju, tijekom studija se pridaje velika važnost temeljnim glazbenim znanjima i vještinama, ali ne i metodičkim znanjima koja su ključna za prenošenje glazbenih znanja učenicima. Kao zaključak, autorice predlažu promjene studijskih programa kako bi se naglasila i temeljitije razvila metodička kompetencija predmetnih nastavnika glazbe.

Nadalje, što se tiče interkulturalnih kompetencija, Begić (2014) navodi kako nastava glazbe u općeobrazovnim školama može imati pozitivan utjecaj na interkulturalni odgoj, odnosno na razvoj interkulturalnih kompetencija učenika. Međutim, ključni su elementi interkulturalnog pristupa i interkulturalno kompetentni nastavnici glazbe. Interkulturalni pristup nastavi glazbe uključuje sagledavanje glazbe kao globalnog fenomena, što znači da bi budući nastavnici glazbe tijekom studija trebali biti upoznati s različitim glazbenim jezicima kulturnih tradicija. Na taj način pridonosimo razvoju njihove interkulturalne kompetencije jer će kroz upoznavanje različitih glazbenih tradicija također upoznati različite kulture i razviti toleranciju prema kulturnoj različitosti, što će moći prenijeti i razvijati kod svojih učenika.

2.2.1. Motivacija za odabir zanimanja nastavnika glazbe

Pesek i Bratina (2015) su istražili na koji način budući učitelji različitih godina studijskog smjera Glazbena pedagogija na Pedagoškom fakultetu u Mariboru prihvaćaju pedagoške izazove, koje su njihove vizije te kako vide svoj budući profesionalni put. Stoga su ih u istraživanju zanimali sljedeći aspekti:

- odluka za studij Glazbene pedagogije kao prvi, drugi ili treći izbor
- na kojoj odgojno-obrazovnoj ustanovi bi studenti željeli predavati
- ocjena kvalitete studija i studijskih očekivanja
- želja za studiranjem i drugih glazbenih smjerova
- samoanaliza crta ličnosti

Za navedene aspekte istraživanja autori su provjeravali postojanje razlika na temelju prioriteta za studij Glazbene pedagogije, odraz želja za studiranjem i drugih glazbenih smjerova te samoanalizu crta ličnosti.

Pesek i Bratina (2015) su utvrdili kako je studij Glazbene pedagogije dvjema trećinama studenata (66,2%) bio najveća želja odnosno prvi izbor, 29,4% je studij Glazbene pedagogije izabralo kao drugu alternativu dok je minimalan udio studenata koji su odluku za studij označili kao treći izbor. Nadalje, utvrdili su razlikuju li se želje ispitanika u kojoj bi ustanovi htjeli podučavati. Najviše studenata nakon završetka studija želi podučavati u glazbenoj školi (48,5%), slijedi želja za podučavanjem u osnovni školi, dok ih najmanje (19,1%) želi podučavati u srednjoj školi. Manji interes za rad u osnovnoj i srednjoj školi s velikom vjerojatnosti možemo pripisati faktoru stresa.

Studenti kojima je odluka za studij Glazbene pedagogije bila prvi izbor, najradije bi podučavali u osnovnoj ili srednjoj školi, dok studenti koji su, pak, studij Glazbene pedagogije izabrali kao alternativu, u najvećoj mjeri (80,0%) žele podučavati u glazbenoj školi jer će se u većoj mjeri baviti prenošenjem stručnih glazbenih elemenata koje zahtijeva učenje Glazbene teorije i instrumenta (Pesek i Bratina, 2015).

Studenti su dali svoja mišljenja o ispunjenim očekivanjima je li studijski program ispunio njihova očekivanja s obzirom na stjecanje znanja i kvalitetu studija na temelju slaganja sa sklopom sljedećih triju tvrdnji: *Vjerujem, da ću za vrijeme studija steći znanja za rad u razredu; U studijskom procesu moguće je dobiti puno glazbenog znanja i spretnosti; U studijskom procesu dobivam dovoljno znanja o vođenju razreda i*

djece. Pesek i Bratina (2015) su utvrdili kako razlika između ocjena kvalitete studija s obzirom na prioritet kod odabira studija nije statistički značajna te su zaključili da studentima Glazbene pedagogije studijski smjer nije dovoljan za izražavanje njihovih profesionalnih i osobnih želja i da bi željeli dodatne predmetne poveznice.

S obzirom na tvrdnju *Uz Glazbenu pedagogiju studirao/la bih još neki drugi glazbeni smjer i provjerili njihovo slaganje s tvrdnjom* Pesek i Bratina (2015) su utvrdili da većina studenata želi dodatno glazbeno znanje iz područja specifičnih kreativnih i reproduktivnih praksi koje bi im osim pedagoškog rada također omogućavalo umjetničko izražavanje i istraživanje. Smatraju kako dobar učitelj, osim stručnih kompetencija, mora imati razvijene određene crte ličnosti jer su iste posebno važne u radu s djecom.

Putem nekoliko tvrdnji Pesek i Bratina (2015) su pokušali otkriti koje osobine prema mišljenju studenata treba imati učitelj. Studenti smatraju da su potrebne osobine kao što su točnost i dosljednost, odaziv i sluh za dijete, pomoć u rješavanju konflikata, podnošenje opterećenja, samokritičnost i uravnoteženost, razvijene glazbene sposobnosti, težnja za kvalitetom suživota, redovito izvršavanje obveza i organiziranost, pedagoški zanos i želja za poučavanjem i smisao za humor.

Pesek i Bratina (2015) smatraju kako su prijemni ispiti budućih glazbenih pedagoga usmjereni na ustanovljavanje glazbenih sposobnosti i glazbenog znanja, a da motivi za studij Glazbene pedagogije i želja za osobnom rastom nisu u prvom planu te bi ispiti s intervjuima te terapijski studijski sadržaji usmjereni na osobni rast zasigurno pozitivno doprinijeli većoj motivaciji i kompetencijama za učiteljski poziv.

2.3. PRAVILNICI O ODGOVARAJUĆOJ VRSTI OBRAZOVANJA

Pravilnicima o odgovarajućoj vrsti obrazovanja određuje se tko može izvoditi nastavu određenog predmeta s obzirom na završeni studij. Mi ćemo se u nastavku teksta usredotočiti na pitanje koje predmete mogu izvoditi pedagoški djelatnici koji su završili studij Glazbene pedagogije (bivši studij Glazbene kulture).

Pravilnikom o odgovarajućem obrazovanju učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi iz 2019. godine propisani su zahtjevi u vidu vrste obrazovanja i smjera koji su potrebni za učitelje u **osnovnoj općeobrazovnoj školi**. Vidljivo je kako prema

ovom pravilniku, Glazbenu kulturu mogu predavati pod a) magistri Glazbene pedagogije, a pod c) prvostupnici Glazbene pedagogije. To znači da prednost pri zapošljavanju imaju studenti koji su završili diplomski studij.

Prema *Pravilniku o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju nastavnika u srednjem školstvu* iz 1996. godine, u **srednjim općeobrazovnim školama**, tj. u **gimnazijama** predmet Glazbena umjetnost također može predavati glazbeni pedagog – profesor Glazbene kulture.

Kada govorimo o **osnovnim glazbenim školama**, prema *Pravilniku o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu* glazbeni pedagozi – profesori Glazbene kulture u osnovnoj glazbenoj školi mogu predavati predmete Solfeggio, Teoriju glazbe, Tambure (profesor koji se praksom ističe u tom području) i Zbor. Također, može predavati i u plesnim školama Glazbenu kulturu (Solfeggio).

Prema *Pravilniku o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju nastavnika u srednjem školstvu* iz 1996. godine navodi se potrebna stručna sprema za izvođenje nastavnih predmeta u **srednjoj glazbenoj školi**. Prema tom pravilniku glazbeni pedagog – profesor Glazbene kulture može predavati Solfeggio (uz uvjete utvrđene nastavnim planom i programom), Harmoniku (uz uvjete utvrđene nastavnim planom i programom), Tambure (uz uvjete utvrđene nastavnim planom i programom) i Zbor. U plesnim školama može predavati Glazbenu kulturu, Narodne napjeve, Povijest glazbe i plesa, Solfeggio s osnovama ritma, Osnove glazbenih oblika i Obavezno glazbalo (tambura ili drugo puhačko glazbalo – uz uvjete utvrđene nastavnim planom i programom).

2.4. STUDIJ GLAZBENE PEDAGOGIJE

U Republici Hrvatskoj, studij Glazbene pedagogije je moguće upisati u četiri grada, a to su: Zagreb, Split, Osijek i Pula. Način izvođenja ovog studija ovisi o akademiji na kojoj se izvodi te je na svakoj akademiji (kao i na većini umjetničkih studija) položen prijemni ispit uvjet upisa. Na Muzičkoj se Akademiji u Zagrebu izvodi integrirani sveučilišni studij Glazbene pedagogije i traje pet godina, odnosno 10

semestara.¹ Što se tiče Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku, postoji preddiplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije koji traje četiri godine, odnosno osam semestara i diplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije koji traje jednu godinu ili dva semestra.² Na isti je način organiziran studij Glazbene pedagogije na Muzičkoj akademiji u Puli.³ Slična je situacija i na Umjetničkoj akademiji u Splitu, gdje se izvodi preddiplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije u trajanju od četiri godine (osam semestara), no diplomski se studij naziva Glazbena kultura, traje godinu dana, odnosno dva semestra.⁴

2.4.1. Studijski kolegiji

Studenti na studiju Glazbene pedagogije stječu vještine iz praktičnih predmeta, tj. Klavira, Tambura, Zbora i Sviranja partitura te također pohađaju pedagoške predmete: Didaktiku, Osnove glazbene pedagogije, Glazbenu pedagogiju, Metodiku nastave teorijskih glazbenih predmeta, Pedagošku praksu teorijskih glazbenih predmeta, Psihologiju odgoja i obrazovanja i Glazbenu psihologiju, uključujući i izborne predmete (Barić, 2021).

S obzirom na strukturu studija Glazbene pedagogije u vezi kolegija u odnosu na akademije na kojima se organizira (Osijek, Zagreb, Pula, Split), ona je slična na svim akademijama (Barić, 2021).

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku organizira studij Glazbene pedagogije na Odsjeku za Glazbenu umjetnost (Preddiplomski i Diplomski sveučilišni studij Glazbena pedagogija). Preddiplomski studij traje četiri godine (osam semestara), a diplomski jednu godinu (dva semestra) (Barić, 2021). Tablice 3. i 4. u nastavku prikazuju sve obvezne i izborne kolegije na preddiplomskom i diplomskom studiju Glazbene pedagogije u Osijeku, kao i broj ECTS bodova i broj sati navedenih predmeta.

¹ Muzička akademija u Zagrebu. Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije. Preuzeto s: <http://www.muza.unizg.hr/studiji/integrirani-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija/>

² Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku. Glazbena pedagogija, preddiplomski sveučilišni studij. Preuzeto s: <http://www.uaos.unios.hr/preddiplomski-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija/>
Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku. Glazbena pedagogija, diplomski sveučilišni studij. Preuzeto s: <http://www.uaos.unios.hr/diplomski-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija-2/>

³ Muzička akademija u Puli. Odsjek studija Glazbene pedagogije. Preuzeto s: https://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/odsjeci/odsjek_studija_glazbene_pedagogije#

⁴ Umjetnička akademija u Splitu. Glazbena pedagogija i Glazbena kultura. Preuzeto s: <https://www.umass.unist.hr/Glazbeni-odjel/Glazbena-umjetnost/Glazbena-pedagogija-i-Glazbena-kultura>

Tablica 3. *Predmeti struke i pedagoški predmeti Glazbena pedagogija / Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku* (Barić, 2021: 138-139)

KOLEGIJ	Semestar/ECTS										Ukupan broj sati / ECTS
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	1.	2.	
PREDMETI STRUKE											
Solfeggio	2	2	2	2	2	2	2	2			240/16
Harmonija	3	3	3	3							120/12
Harmonija na klaviru	2	2	2	2							60/8
Polifonija					2	2	2	2			120/8
Glazbeni oblici i stilovi			2	2	2	2					120/8
Povijest glazbe	2	2	2	2							120/8
Dirigiranje	2	2	2	2	3	3	3	3			180/20
Sviranje partitura					2	2	2	2			60/8
Klavir obligatno	2	2	2	2	2	2	2	2			120/16
Osnove vokalne tehnike	2	2									60/4
Priređivanje za ansamble					3	3	3	3			120/12
Tambure	2	2	2	2							120/8
Uvod u etnomuzikologiju										5	45/5
Metodologija znanstvenog istraživanja									5		45/5
Povijest hrvatske glazbe					2	2					60/4
Poznavanje glazbene literature	2	2									60/4
Glazbe svijeta									2		30/2
Završni rad							5	5			10 ECTS
Diplomski rad									5	5	10 ECTS
PEDAGOŠKI PREDMETI											
Psihologija odgoja i obrazovanja	3	3									90/6
Didaktika			3	3							90/6
Metodika nastave teorijskih glazbenih predmeta							3	3			60/6
Pedagoška praksa							3	3			60/6
Glazbena pedagogija									3	3	60/6

Tablica 4. *Ostali obvezni i izborni predmeti Glazbena pedagogija / Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku* (Barić, 2021: 139)

PREDDIPLOMSKI STUDIJ	
OSTALI OBVEZNI PREDMETI	
Pedagogija	Strani jezik
Zbor	Poznavanje instrumenata
Glazbena informatika	Tjelesna i zdravstvena kultura
IZBORNI PREDMETI	
Analitička harmonija	Poznavanje glazbene literature
Glazbena radionica	Udaraljke
Osnove kompozicije	Oblikovanje zvuka
Teorija glazbe	Kulturna praksa
Sudjelovanje u projektu odsjeka	Festival znanosti
Radionica na temu područja glazbene pedagogije	Radionica na temu područja glazbeno-reprodukcijских aktivnosti
Vokalni ansambl	Uvod u glazbenu publicistiku
DIPLOMSKI STUDIJ	
OSTALI OBVEZNI PREDMETI	
Dječja vokalna pedagogija	
IZBORNI PREDMETI	
Poznavanje školske literature	Pedagoška praksa
Solfeggio	Zbor
Metodika nastave glazbe općeobrazovnih škola	Glazbena pedagogija djece s teškoćama u razvoju
Metodika rada s pjevačkim zborom	Metodika nastave solfeggia

2.4.2. Ishodi učenja studija

Kada govorimo o ishodima učenja studija Glazbene pedagogije na Muzičkoj Akademiji u Zagrebu, prema Studijskom programu student bi nakon završenog studija trebao imati sljedeće kompetencije:

- „iscrpno je upoznat s teorijskim načelima na području glazbene pedagogije
- sposoban je posredovati znanje i vještine vezane uz teorijske glazbene predmete
- može svjesno, s razumijevanjem pratiti i analizirati svaki tiskani notni tekst kao i njegovu zvučnu realizaciju i to u njegovoj vertikalnoj i horizontalnoj dimenziji
- posjeduje znanja i vještinu vođenja vokalnoga i/ili instrumentalnog ansambla
- prema vlastitom kreativnom potencijalu može i samostalno ostvariti (skladati) veće ili manje glazbene cjeline i prikladno ih harmonijski i polifono elaborirati

- može koristiti računalnu tehnologiju kao pomoćno sredstvo u stvaranju, prezentiranju i tiskovnom oblikovanju svojih radova
- sposoban je na višoj razini sluhom prepoznavati kompleksniji glazbeni materijal, pamtiti ga i njime manipulirati
- vrlo dobro poznaje kapitalna djela povijesnih i suvremenih glazbenih stilova i razumije njihovu ulogu u razvoju glazbenog stvaralaštva
- vrlo dobro poznaje tehnike, forme i zvučna oblikovanja u glazbenom stvaralaštvu
- svjestan je međudnosa i međuzavisnosti teorijskoga i praktičnog dijela studija
- detaljno poznaje elemente glazbe, razumije njihovu interakciju i načela njihove organizacije
- razumije obrasce i procese na kojima se zasniva glazbena improvizacija
- ima razvijenu sposobnost učenja, samomotivacije i samostalnost u djelovanju
- posjeduje široko znanje o izvorima informacijama te napredne vještine organiziranja, interpretacije i sinteze informacija
- ima razvijenu sposobnost kritičkog razvijanja ideja i argumenata
- ima razvijenu sposobnost kreativnoga mišljenja, rješavanja problema i rada u novim i promijenjenim okolnostima
- ima sposobnost vođenja projekata i suradnje s drugima na kompleksnim združenim projektima“ (Elaborat o studijskom programu – Integrirani sveučilišni studij Glazbene pedagogije, Muzička akademija u Zagrebu, 2016, 3-4 prema Barić, 2021: 128)

Usporedno, nakon završetka preddiplomskog studija Glazbene pedagogije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku, očekuju se iduća znanja i vještine:

- „demonstrirati teorijska i praktična znanja i vještine solfeggia, polifonije i harmonije
- demonstrirati znanja i vještine sviranja klavira i tambura, sviranja harmonije na klaviru, sviranja umjetničkih skladba, partitura, a vista, solističkog sviranja i u ansamblu
- identificirati, definirati i analizirati glazbene vrste, glazbene oblike te glazbeno-izvođačke sastave raznih stilskih razdoblja
- organizirati i umjetnički voditi vokalni i instrumentalni ansambl

- primjenjivati i povezivati glazbeno-teorijska znanja pri interpretaciji glazbenog djela
- demonstrirati znanja i vještine vokalne tehnike za solističko muziciranje i muziciranje u ansamblu
- priređivati i aranžirati skladbe za instrumentalne, vokalne i vokalno-instrumentalne ansamble
- odabirati umjetnički repertoar, oblikovati interpretaciju i izvedbu, sukladno holističkom modelu profesionalnih kompetencija
- oblikovati i provoditi izvannastavne glazbene aktivnosti i doprinositi afirmaciji glazbene umjetnosti u društvu
- organizirati i provoditi redovan i izvannastavni odgojno-obrazovni rad u općeobrazovnim i glazbenim školama u skladu sa suvremenim spoznajama psihologije odgoja i obrazovanja, pedagogije, didaktike i metodike nastave glazbe
- koristiti digitalne izvore i alate u prezentiranju i oblikovanju tekstualnih ili glazbenih radova, za pisanje nota, u procesima kreiranja, snimanja, montaže i obrade zvuka i MIDI informacija
- poznavati širi opus umjetničkih glazbenih djela, analizirati ih, vrednovati njihovu ulogu u razvoju glazbenog stvaralaštva te razvijati kritički odnos prema glazbenom stvaralaštvu
- odabirati relevantnu literaturu iz materijalnih i digitalnih izvora za samostalna stručna istraživanja i oblikovati stručni tekst prema pravilima akademskog pisma služeći se literaturom s područja struke, glazbene pedagogije i glazbene umjetnosti
- primjenjivati učinkovite tehnike i vježbe koje obuhvaćaju cjelovit tjelesni razvoj i napredovanje te individualizirane aktivnosti s naglaskom na specifične profesionalne zahtjeve i potrebe (pjevanje, sviranje, dirigiranje)
- primijeniti adekvatnu komunikaciju, interakciju i kooperaciju s učenicima i kolegama na službenom i stranom jeziku
- surađivati, aktivno rješavati probleme i donositi odluke u multidisciplinarnim timovima
- prepoznati vlastite potrebe i mogućnosti daljnjeg učenja i usavršavanja te pratiti istraživanja u glazbenoj pedagogiji“ (Barić, 2021: 136-137)

Nadalje, ishodi učenja koji se očekuju nakon završenog diplomskog studija u Osijeku su:

- „kritički interpretirati relevantnu literaturu za samostalna glazbeno-pedagoška i glazbenoumjetnička istraživanja
- kritički obrazložiti s estetskog, etno/muzikološkog, sociološkog, antropološkog aspekta stvaralaštvo umjetničke, folklorne i popularne glazbe kroz posredan kontakt s djelima te neposredan kontakt posjećivanjem glazbeno-kulturnih događanja u Hrvatskoj i svijetu
- kreativno organizirati i voditi vokalni ansambl
- samostalno oblikovati stručni tekst prema pravilima akademskog pisma služeći se literaturom s područja glazbene pedagogije i glazbene umjetnosti te drugih srodnih područja
- kritički koristiti digitalne izvore i alate u samostalnom istraživanju, prezentiranju i oblikovanju tekstualnih ili glazbenih radova
- doprinosti glazbenoj kulturi sredine u kojoj djeluje te surađivati s drugim institucijama na projektima organiziranjem glazbenih i drugih događanja
- poučavati teorijske glazbene predmete te samostalno organizirati redovan i izvannastavni odgojno-obrazovni rad u općeobrazovnim i glazbenim školama u skladu s važećim kurikulumima, nastavnim planovima i programima i specifikacijama radnih mjesta te paradigmom nastave usmjerene na učenika
- voditi pedagošku dokumentaciju te poznavati i koristiti važeće odgojno-obrazovne zakone i pravilnike
- primjenjivati načela pedagoške struke poštujući socijalnu i multikulturalnu različitost učenika
- surađivati s kolegama, učenicima, roditeljima i drugima, istraživački rješavati probleme i donositi odluke u multidisciplinarnim i multikulturalnim timovima
- prepoznati vlastite potrebe i mogućnosti daljnjeg učenja, sudjelovati u cjeloživotnom obrazovanju i usavršavanju nastavnika glazbe, pratiti srodna područja i znanja, primjenjivati ih u struci te pratiti istraživanja u glazbenoj pedagogiji
- kreativno misliti, rješavati probleme i raditi u novim i promijenjenim okolnostima

- sastaviti glazbeno-umjetnički program, usklađen s visokim estetskim ciljevima i demonstrirati mogućnost javne izvedbe“ (Barić, 2021: 137-138).

2.4.3. Izlazne kompetencije

Završetkom integriranoga preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija Glazbena pedagogija u Zagrebu, glazbeni pedagog osposobljen je za:

- rad u osnovnim općeobrazovnim školama i gimnazijama
- osnovnim, a djelomično i srednjim glazbenim školama, kao nastavnik teorijskih glazbenih predmeta
- može voditi amaterske zborove, orkestre i slične sastave, promicati i druge prikladne glazbene aktivnosti
- rad u glazbenom izdavaštvu (računalna notacija, redakcija, uredništvo), glazbenoj produkciji i distribuciji, glazbenom menadžmentu te u medijima, primjerice kao urednik, izvjestitelj ili voditelj
- djelovanje kao samostalnog umjetnika na području glazbenog stvaralaštva.⁵

Završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija Glazbena pedagogija u Osijeku glazbeni pedagog moći će:

- započeti karijeru kao samostalni glazbenik
- raditi u glazbenim i producenčkim studijima
- podučavati glazbu u centrima za kulturu i raznim glazbenim tečajevima
- baviti se glazbenom pedagogijom⁶,

dok će po završetku sveučilišnog diplomskog studija moći:

- podučavati glazbenu kulturu i teorijske glazbene predmete
- voditi pjevačke zborove
- moderirati glazbeni život svoje zajednice
- nastaviti usavršavanje na poslijediplomskoj razini.⁷

⁵ Muzička akademija u Zagrebu. Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije. Preuzeto s: <http://www.muza.unizg.hr/studiji/integrirani-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija/>

⁶ Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku. Glazbena pedagogija, preddiplomski sveučilišni studij. Preuzeto s: <http://www.uaos.unios.hr/preddiplomski-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija/>

2.5. NASTAVA GLAZBE

Glazbeni su pedagozi nakon završetka studija kompetentni za predavanje u osnovnim i srednjim općeobrazovnim školama (gimnazijama) te osnovnim i srednjim glazbenim školama. Ovdje ćemo se usmjeriti na glazbenoteorijske predmete i izvannastavne glazbene aktivnosti

U osnovnim općeobrazovnim školama glazbeni pedagog održava nastavu Glazbene kulture kako bi upoznao učenike s kulturološkim značajem glazbe, među učenicima potaknuo kritičko razmišljanje o glazbi, a na taj način i razvijanje glazbenog ukusa. U srednjim općeobrazovnim školama/gimnazijama, održava se nastava Glazbene umjetnosti, koja se, kao što se i po nazivu predmeta da zaključiti, bazira na razumijevanju glazbe kao umjetnosti. U usporedbi s Glazbenom kulturom, na predmetu Glazbena umjetnost se više obraća pažnja na razumijevanje povijesti, kao i glazbenih stilova i vrsta. U obje škole glazbeni pedagog organizira izvannastavne glazbene aktivnosti.

Nadalje, u osnovnim glazbenim školama glazbeni je pedagog kompetentan za održavanje nastave Solfeggia, Teorije glazbe i Pjevačkog zbora. Solfeggio je predmet u okviru kojeg se stječu teorijska znanja i praktične glazbene vještine. Teorija je glazbe izborni predmet u zadnjem razredu osnovne glazbene škole koji služi kao opcija za stjecanje dodatnih znanja, prepoznavanja instrumenata i glazbenih razdoblja te upoznavanje s osnovnim načelima harmonije. Pjevački je zbor predmet koji potiče skupno muziciranje, rad prema zajedničkom cilju i, naravno, razvoj dječjeg glasa. Također, nakon završenog studija Glazbene pedagogije postoji mogućnost predavanja Solfeggia i u srednjim glazbenim školama. U srednjoj se glazbenoj školi ponavljaju i nadograđuju do tada naučene vještine. Također, glazbeni pedagog ima mogućnost izvoditi i Pjevački zbor.

⁷ Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku. Glazbena pedagogija, diplomski sveučilišni studij. Preuzeto s: <http://www.uaos.unios.hr/diplomski-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija-2/>

2.5.1. Općeobrazovna škola

U općeobrazovnim školama, glazbeni su pedagozi kvalificirani za održavanje predmeta **Glazbena kultura** u osnovnim školama te **Glazbena umjetnost** u gimnazijama, kao i za organiziranje **izvannastavnih glazbenih aktivnosti**.

Kurikulum za nastavni predmet glazbene kulture za osnovne škole i glazbene umjetnosti za gimnazije (MZO, 2019) navodi iduće odgojno-obrazovne ciljeve učenja i podučavanja vezane za navedene predmete:

- „omogućiti društveno-emocionalni razvoj svih učenika, uključujući darovite i učenike s teškoćama
- poticati razvoj glazbenih sposobnosti svih učenika u skladu s individualnim sposobnostima pojedinca
- potaknuti učenike na aktivno bavljenje glazbom i sudjelovanje u kulturnom životu zajednice
- upoznati učenike s glazbenom umjetnošću putem kvalitetnih i reprezentativnih ostvarenja glazbe različita podrijetla te različitih stilova i vrsta
- potaknuti razvijanje glazbenoga ukusa i kritičkoga mišljenja
- potaknuti razumijevanje interdisciplinarnih karakteristika i mogućnosti glazbe
- osvijestiti vrijednosti regionalne, nacionalne i europske kulturne baštine u kontekstu svjetske kulture
- razviti kulturno razumijevanje i interkulturalne kompetencije putem izgrađivanja odnosa prema vlastitoj i otvorenog pristupa prema drugim glazbenim kulturama.“ (MZO, 2019: 3-4).

Također, ista odluka navodi iduće domene kao ključne za kvalitetno provođenje nastave Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti u općeobrazovnim školama, a to su domena A: Slušanje i upoznavanje glazbe, domena B: Izražavanje glazbom i uz glazbu i domena C: Glazba u kontekstu.

„Domena A: Slušanje i upoznavanje glazbe

Ishodište domene A je upoznavanje glazbe pomoću audio i videozapisa te mogući neposredni susret učenika s glazbom. Aktivnim slušanjem glazbe učenici će upoznati glazbu različitih vrsta, stilova, pravaca i žanrova, steći znanja o glazbeno-izražajnim

sastavnicama i različitim razinama organizacije glazbenog djela te doživjeti, upoznati, razumjeti i naučiti vrednovati glazbu. Upoznata glazbena djela otvaraju mogućnosti traganja za novim glazbenim iskustvima.

Domena B: Izražavanje glazbom i uz glazbu

U okviru domene B učenici izvode glazbene aktivnosti (pjevanje, sviranje, glazbene igre, glazbeno stvaralaštvo, pokret uz glazbu) koje će omogućiti cjelovit doživljaj glazbe te razvoj glazbenih sposobnosti i kreativnosti. Otvorenost nastave glazbe pruža mogućnost stavljanja naglaska na neku od navedenih aktivnosti primjerenu dobi (razredu/ciklusu), sposobnostima i interesima učenika. Kvalitetno provođenje navedenih aktivnosti postaviti će temelje za realizaciju izvannastavnih aktivnosti te izborne i fakultativne nastave poput pjevačkog zbora, instrumentalnih sastava, orkestra, plesne skupine, folklornog ansambla, skladanja, individualnog sviranja i ostalog.

Domena C: Glazba u kontekstu

Polazište ove domene su domene A i B na osnovu kojih učenik otkriva vrijednosti bogate regionalne, nacionalne i globalne glazbene i kulturne baštine, uočava razvoj, uloge i utjecaje glazbene umjetnosti na društvo te povezuje glazbenu umjetnost s ostalim umjetnostima. Ova je domena nadopuna domenama A i B i s njima se isprepliće u većoj ili manjoj mjeri, ovisno o odgojno-obrazovnom ciklusu. U prvom, drugom i trećem ciklusu domena C ostvaruje se u okviru domena A i B. U četvrtom i petom ciklusu domene A i C su komplementarne, objedinjujući pri tome muzikološke sadržaje i pripadajuće glazbeno-nastavne sadržaje“ (MZO, 2019: 4-5).

Predmetni učitelj Glazbene kulture može preuzeti nastavu Glazbene kulture u četvrtom razredu osnovne škole, ovisno o organizacijskim mogućnostima škole. Učitelji Glazbene kulture/Glazbene umjetnosti imaju slobodu prilagoditi izvanškolske glazbene aktivnosti sklonostima i preferencijama učenika. Stoga je važnost kompetentnog učitelja u ostvarivanju glazbenog obrazovanja izuzetno značajna.

Otvorenost kurikuluma omogućuje učiteljima prilagodbu zadanih kurikulumskih naputaka i smjernica te pretvorbu istih u praktični materijal:

- slobodnim odabirom i organizacijom nastavnog sadržaja i metoda rada
- u skladu sa suvremenim metodičkim spoznajama te dostupnom tehnologijom

- u suradnji s učenicima, uz prepoznavanje i uvažavanje njihovih interesa (MZO, 2019)

Kako bi se mogla provoditi kvalitetna nastava Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti, potrebno je i kvalitetno okruženje, odnosno učionica koja je uz standardna sredstva i pomagala dodatno opremljena:

- klavirom i drugim instrumentima
- uređajima za reprodukciju audio i videozapisa
- dječjim instrumentarijem
- kvalitetnim zvučnicima, računalom, projektorom i sredstvima za primjenu IKT-a (informacijsko-komunikacijska tehnologija, u ovom slučaju glazbeni programi i aplikacije) u nastavi glazbe.

Spomenuto okruženje omogućuje učenicima ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda, međutim, uz kvalitetna pomagala se ne smije zaboraviti na bitnost odabira same glazbene literature koja mora zadovoljavati pedagoške, stručno-glazbene, društvene kao i umjetničko-estetske kriterije (MZO, 2019).

Kako bi omogućili proširenje učenja i poučavanja glazbe, učenici bi trebali imati pravo na: izborne i fakultativne predmete, nastavu izvan učionice, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti i različite vrste projekata koji se planiraju školskim kurikulumom. Takvi bi oblici rada omogućili kvalitetan razvoj svakog učenika te predstavljaju funkcionalan način prevencije društveno neprihvatljivog ponašanja. Ono što je karakteristično za ovakve oblike rada je dobrovoljno uključivanje učenika. Moguće je oblikovati ih u skladu s potrebama, sklonostima i aspiracijama učenika što shodno tome omogućuje grupne aktivnosti učenika različitih dobi. Te grupne aktivnosti mogu biti:

- glazbene radionice, igraonice i slušaonice
- muziciranje u različitim ansamblima (komorni sastavi, zborovi i orkestri)
- rad na umjetničkim projektima u kojima se skupa s glazbom implementiraju i druge umjetnosti (postava mjuzikla, glazbeno-dramski recital i dr.)
- rad na interdisciplinarnim projektima u kojima se glazba povezuje s ostalim nastavnim predmetima / područjima / međupredmetnim temama

- nastava izvan učionice/terenska nastava tijekom koje se posjećuju glazbeno-kulturne ustanove kao i odlazak na glazbeno-edukativne izlete (MZO, 2019).

Nadalje, postoji više bitnih aktivnosti koje se trebaju provoditi u nastavi glazbe:

1. Slušanje i upoznavanje glazbe – Sve se relevantne aktivnosti u učenju, kao i poučavanju glazbe temelje na slušnom iskustvu. Kada se glazba sluša aktivno, analitički usmjereno i višekratno, samo glazbeno djelo postaje sredstvo upoznavanja glazbeno-izražajnih sastavnica, principa organizacije glazbenog djela (učenici upoznaju „logiku“ iza glazbenog djela u vidu glazbenih oblika i glazbenih vrsta) i obilježja glazbenog djela u kulturološkom smislu, kako kod visoke kulture, tako i kod raznovrsnih tradicijskih kultura i supkultura. Važan naputak u provedbi ove aktivnosti je da treba obratiti pažnju na trajanje i karakter skladbi koje se slušaju, kako bi bile primjerene dobi učenika. Također, bitno je upoznati učenike s glazbenim djelima različitih razdoblja kako bi se razvio glazbeni ukus i uspostavila mjerila za estetsko i kritičko doživljavanje glazbe. Iznimno je važno da se učenici susreću s glazbom u njenom autentičnom okruženju pa to treba nastojati i omogućiti.
2. Pjevanje – Kako bi što više razvili glas kao i kulturu lijepog pjevanja, učenici se potiču na aktivno sudjelovanje u ovoj aktivnosti. Posebna se pažnja posvećuje razvoju vokalnih sposobnosti te se mogu pružiti smjernice za daljnji razvoj pjevačkih vještina. Učenje se pjesama u nastavi glazbe temelji na usvajanju po sluhu. Učitelj koristi glazbalo (klavijature, gitara, harmonika) kako bi harmonijski izvodio pratnju. Korištenje matrice za pjevanje nije preporučljivo. Učitelj sam odabire hoće li se odabrati umjetničke pjesme, pjesme za djecu, popularne ili tradicijske, ali je prilikom odabira uvijek potrebno razmišljati o umjetničkoj vrijednosti pjesme, kao i zanimljivosti. Također, pjesma bi trebala imati jasan tekst i primjeren sadržaj. Također, trebalo bi upoznati učenike s pjesmama različitih kultura koje koriste različite jezike i narječja.
3. Sviranje – Sviranje nudi mogućnost aktivnog sudjelovanja učenika u reprodukciji i interpretaciji jednostavnijih glazbenih djela, a kako bi to bilo moguće, potrebno je usvojiti simbole glazbenoga pisma. S obzirom na interese, sposobnost i dob učenika, sviranje se može provoditi koristeći vlastito tijelo kao instrument, koristeći dječji

instrumentarij, standardna glazbala te proizvodnjom zvuka na elektroničkim instrumentima ili na računalu.

4. Glazbene igre – Glazbene se igrama u odgojno-obrazovnom procesu može promijeniti atmosfera u razredu. Učenje putem igre je uvijek dobrodošlo, a pomoću glazbenih igara učenici nesvjesno usvajaju glazbena znanja i vještine.
5. Stvaralaštvo – Vrlo je bitno poticati kreativnost djece što stvaralaštvo čini neizostavnim dijelom nastave. Stvaralačko se izražavanje učenika može postići aktivnošću pjevanja, sviranja, plesa i pokreta te uporabe IKT-a samostalno ili u skupini.
6. Informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT) - Suvremene potrebe učenika u 21. stoljeću ukazuju na važnost korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT). Integracija IKT-a u proces učenja i podučavanja uključuje korištenje računalnih programa za e-učenje, društvenih mreža, alata za vježbanje glazbenih znanja i vještina, kao i izvođenje, skladanje, uređivanje, snimanje i improvizaciju glazbe. Također, digitalna tehnologija omogućuje izradu prezentacijskih izvješća te povezivanje učenika, razreda, škola i lokalne zajednice. Digitalna tehnologija je korisno sredstvo koje može nadopuniti tradicionalnu nastavu, omogućiti pristup raznolikim glazbenim sadržajima te modernizirati cjelokupni proces učenja i podučavanja (MZO, 2019).

2.5.2. Glazbena škola

Glazbeni je pedagog u osnovnim i srednjim glazbenim školama kompetentan za izvođenje nastave Solfeggia, Teorije glazbe i Pjevačkog zbora.

Što se tiče osnovnih glazbenih škola, navode se idući ciljevi i zadaće (glazbenog) odgoja i obrazovanja:

„Cilj je glazbenoga odgojno-obrazovnog sustava da odgojem i obrazovanjem profesionalnih glazbenika različitih profila i zanimanja stalno proizvodi onaj dio društvene nadgradnje koji je obuhvaćen pojmom glazbene umjetnosti.

Zadaci su glazbene škole:

- omogućiti učenicima stjecanje vještine sviranja na kojem od glazbala koja se u školi poučavaju te razvijati učenikove glazbene sposobnosti – produktivne i reproduktivne
- omogućiti uz učenje glazbala stjecanje i drugih važnih glazbenih znanja, vještina i navika, omogućujući učenicima cjelovit glazbeni razvitak
- pratiti učenikov napredak u cjelini i u svim pojedinim elementima napredovanja – glazbenosti, znanjima i vještinama, kako u cilju usmjeravanja učenika za one djelatnosti (glazbalo) na kojima su im izgledi za uspjeh najveći, tako i u pogledu njihova krajnjega profesionalnog usmjerenja
- razvijati u učeniku, upoznavanjem hrvatske kulturne baštine, osjećaj pripadnosti i bogatstvo različitosti umjetničke glazbe
- voditi brigu o osobito sposobnim i darovitim učenicima
- brinuti se da se cjelokupni odgojno-obrazovni proces odvija prema suvremenim psihološkim, pedagoškim i metodičkim spoznajama uz poštovanje osobnosti svakog učenika
- voditi brigu pri upisivanju učenika na pojedino glazbalo o društvenim potrebama, posebice u trenutku kad se donosi odluka o konačnom glazbenom usmjerenju
- promicati glazbu, putem javne djelatnosti (priredbe, koncerti, smotre, natjecanja...) i utjecati na unapređivanje glazbene kulture u sredini u kojoj škola djeluje“ (MZO, 2006: 2).

Također, organizacija rada u glazbenim školama podrazumijeva individualnu nastavu glazbala te „svi učenici osnovne glazbene škole obvezno pohađaju nastavu solfeggia i skupnog muziciranja (zbor ili orkestar ili komornu glazbu), a u šestom razredu – glasovir obvezno za učenike koji žele nastaviti školovanje u srednjoj školi te teoriju glazbe izborno. ... Upis u glazbenu školu obavlja se na temelju položena prijamnog ispita“ (MZOŠ, 2006: 3). „Nastava je u glazbenoj školi INDIVIDUALNA i SKUPNA. Individualna je nastava glazbala, dok je skupna nastava solfeggia i skupnog sviranja. Kako svi učenici tijekom školske godine imaju javne solističke nastupe, potrebna je i korepeticija (naznačena u planu osnovne glazbene škole)“ (MZOŠ, 2006: 3).

Solfeggio je jedan od temeljnih predmeta koji glazbeni pedagozi mogu predavati u glazbenim školama. U osnovnoj glazbenoj školi, od prvog do šestog razreda predmetni učitelj s učenicima razvija 10 temeljnih glazbenih vještina:

- Glazbena pismenost – Odnosi se na upoznavanje glazbene abecede, solmizacijskih slogova, stupnjeva kao oznaka u ljestvici, upoznavanje s tetrakordima, učenje notnog crtovlja, prepoznavanje nota u različitim ključevima, prepoznavanje, izvođenje i zapisivanje različitih mjera, upoznavanje i korištenje predznaka, upoznavanje s kvintnim krugom, jednostavnim i složenim mjerama, transpozicijom notnog teksta u druge tonalitete, i transkripcijom u druge mjere.
- Ljestvice – Upoznavanje sa strukturom ljestvica, označivanje tetrakorda u ljestvicama, razlikovanje cijelog tona i polutona, prepoznavanje glavnih stupnjeva, sporednih stupnjeva i vođice. Pjevanje ljestvica s ciljem razlikovanja zvučnog karaktera durske i molske ljestvice.
- Oznake i znakovi – Upoznavanje s različitim oznakama u notnom zapisu, na primjer oznake za ponavljanje, DC al Fine, oznake za drugi završetak notnog zapisa, dinamičke oznake, oznake tempa, načina izvođenja i artikulacijske oznake.
- Mjera – Učenici upoznaju razne mjere, uče osnovnu podjelu na jednostavne i složene mjere te promjenu istovrsne mjere unutar primjera.
- Intervali – Prepoznavanje intervala po veličini te upoznavanje s njihovim imenima, određivanje intervala po tome je li konsonantan ili disonantan, učenje i vježbanje intonacije intervala te upoznavanje s njihovim obratima.
- Melodija – Učenici uče i pjevaju melodije različitog karaktera, bitno je da je pjevanje intonacijski čisto. Ovo se postiže vježbom, intonacijom akorda glavnih stupnjeva, izvođenjem melodijskih vježbi pomoću notnog modulatora, pjevanjem primjera iz glazbene literature kao i izvođenje didaktičkih melodijsko-ritamskih vježbi.
- Ritam – Cilj je upoznati i razviti osjećaj za ritam. Usvojiti i učvrstiti pojam dobe, obraditi sinkopu i znakove kojima se produljuje trajanje tona (ligatura, korona, nota s točkom). Također, objasniti predtakt i uzmah te vježbati ritamske primjere.
- Diktat – Prepoznavanje, pamćenje i zapisivanje izvedenog ritma i melodije u glazbeno-logičnoj cjelini (najčešće dva takta), pisanje i usmeno odgovaranje (na ploči) melodijskog diktata (vokaliza), ritamskog diktata i melodijsko-ritamskog diktata.
- Stvaralački rad – Vježbanje melodijske, ritamske te melodijsko-ritamske improvizacije, zamišljanje i spontano izgovaranje brojalica, improvizacija melodije na tekst brojalice ili dječje pjesmice, dovršavanje započetih melodijskih fraza

(dominanta – tonika) i improvizacija melodije na notnom modulatoru. Pri kasnijim razredima (4.-6.) učenici realiziraju melodiju na tekstove dječjih pjesmica.

- Slušanje glazbe – Slušaju se narodne i dječje popijevke kao i primjeri iz glazbene literature. Cilj je prepoznati usvojene pojmove agogike, dinamike, artikulacije i tempa (MZOŠ, 2006).

Situacija je nešto drugačija kada se govori o srednjim glazbenim školama u kojima se fokusiramo na razvoj pet glazbenih vještina:

- Mjera – Ponavljaju se sve mjere iz osnovne škole te se radi na promjenjivoj metrici. U drugom razredu srednje glazbene škole se obrađuju 2/1, 3/1, 4/1, 2/16 i 3/16 mjere, dok su u trećem i četvrtom razredu obuhvaćene sve mjere.
- Ritam – Učenici se susreću s ritamskim figurama duole, kvartole, male triole, kvintole, sekstole, septole te kompliciranijim ritamskim obrascima.
- Intonacija/melodijski odnosi – Utvrđuju se svi dur i mol tonaliteti te se uče alterirani tonovi i vježbaju skokovi na alterirane tonove. Obrađuje se kromatski pomak u duru i molu, dijatonske modulacije, intonacije kvintakorda, sekstakorda, kvartsekstakorda, sporednih septakorda kao i obrata VD i MM, pjevanje s lista. Također se uvode dvoglasni i troglasni polifoni primjeri kao i četveroglasni kratki homofoni primjeri (pomoću kojih se učvršćuje i gradivo harmonije).
- Pojmovi – Utvrđuju se znanja iz osnovne glazbene škole, uče se složeni intervali (od none do kvintdecime), učenici se upoznaju s enharmonijskom zamjenom i promjenom intervala te s mnogostranosti akorda.
- Diktati – Daljnji razvoj i vježbanje glazbene memorije, pamćenje i zapisivanje 2-4 takta u ritamskom, melodijsko ritamskom i dvoglasnom diktatu. Prepoznavanje durskog i molskog kvintakorda u tijesnom i širokom slogu. Uče se poliritmički diktati, zapisivanje melodijsko-ritamskih diktata u starim načinima, dominantni nonakord u duru i molu, modulacije, prepoznavanje septakorda i zapisuju se dvoglasni polifoni diktati s alteracijama (MZOŠ, 2008).

Glazbeni pedagozi mogu predavati i predmet **Teorija glazbe** u osnovnoj glazbenoj školi, koji se vodi kao izborni predmet u zadnjem, odnosno šestom razredu osnovne glazbene škole. Cilj je ovog predmeta da učenicima omogući dodatno upoznavanje glazbe kako bi im se pomoglo da upotpune svoje poznavanje tog

umjetničkog područja, a da pritom možda u tom procesu dođu do zaključka žele li se baviti glazbom kao životnim pozivom. Kako bi se taj zadatak i ostvario, kroz glazbenu praksu je potrebno usustaviti značenje pojmova stečenih tijekom ranijih godina obrazovanja i popuniti eventualne „rupe“ u stečenom znanju. Također, na ovom se predmetu stječu dodatna znanja o glazbenom pravopisu, radi na zvukovnom i vizualnom prepoznavanju orkestralnih glazbala te povijesnih i pučkih glazbala, upoznaju se temeljni pojmovi s područja harmonije (kako bi prepoznali interes ili manjak interesa za predmet koji ih očekuje u srednjoj školi) i ukratko se upoznaje tijek razvoja glazbe (MZOŠ, 2006).

Što se tiče **Pjevačkog zbora**, koji glazbeni pedagog također može izvoditi u osnovnim i srednjim glazbenim školama, kao i ostalih oblika skupnog muziciranja (orkestar ili komorna glazba), prilagođava se prema „karakteru skupine s obzirom na različiti uzrast učenika, različite razine njihove intelektualne i mentalne zrelosti te posebnosti njihovih osobnih interesa. Konačan oblik sastavlja nastavnik prema dobivenim podacima o slijedu kulturnih zbivanja tijekom nastavne godine. Manju važnost treba pridavati gomilanju programa, a veću emocionalnom doživljaju i zanimanju za glazbeno djelo. Poseban je naglasak na skupnom muziciranju tijekom kojeg učenik doživljava svu ljepotu druženja uz glazbu te razvija važnu osobinu – sposobnost tolerancije i međusobnog poštovanja. Program je sastavljen od raznih skladbi iz klasične literature koje učenici uz pomoć nastavnika samostalno obrađuju, od skladbi iz zabavne literature i izvorne narodne glazbe“ (MZOŠ, 2006: 134-135; MZOŠ, 2008: 170). Što se tiče vrednovanja učenikova postignuća, njegov se razvoj prati tijekom nastavne godine putem rada na nastavnim sadržajima te na obvezatnim javnim nastupima sa skupinom, odnosno ne polaže ispit i ne ocjenjuje se (MZOŠ, 2006; MZOŠ, 2008).

3. ISTRAŽIVAČKI DIO

3.1. OPIS TIJEKA ISTRAŽIVANJA I UZORKA

Istraživanje je provedeno tijekom ljetnog semestra akademske godine 2021./2022. na uzorku od 39 studenata Glazbene pedagogije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku. Sudionici istraživanja su ispunili anonimni anketni upitnik kojim su se od njih htjeli doznati stavovi o njihovom budućem pedagoškom pozivu kao i njihova očekivanja o izazovima koji ih čekaju kada se budu zaposlili. Ispunjavanje je upitnika u prosjeku trajalo 10 minuta. Uzorak je opisan u Tablici 5.

Tablica 5. *Opis uzorka (N=39)*

Spol	Muški	19 (48,7%)
	Ženski	20 (51,3%)
	Ukupno	39 (100%)
Godina studija	1. godina preddiplomski	7 (17,9%)
	2. godina preddiplomski	6 (15,4%)
	3. godina preddiplomski	7 (17,9%)
	4. godina preddiplomski	10 (25,6%)
	1. godina diplomski	9 (23,1%)
	Ukupno	39 (100%)

Kao što se može vidjeti u Tablici 5., u istraživanju je sudjelovalo 20 studentica i 19 studenata od kojih je najviše njih bilo sa završne godine preddiplomskog studija, a najmanje s druge godine preddiplomskog studija Glazbene pedagogije.

3.2. CILJ I ISTRAŽIVAČKA PITANJA

Cilj je istraživanja bio doznati stavove studenata Glazbene pedagogije o njihovom budućem pedagoškom pozivu. Istraživanje je polazilo od sljedećih istraživačkih pitanja:

IP1: U kojim školama i koje predmete bi studenti najviše voljeli podučavati?

IP2: Smatraju li studenti da će se uspješno nositi s izazovima koji ih očekuju u budućem radu?

3.3. POSTUPAK I INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA

3.3.1. Anketni upitnik za studente

Studenti su ispunili anonimni anketni upitnik kojim su se od njih htjela doznati njihova sociodemografska obilježja kao i njihovi stavovi i očekivanja od budućeg pedagoškog poziva.

Anketni je upitnik sadržavao 21 česticu od kojih je 17 iskorišteno za potrebe ovog istraživanja. Sedam je pitanja bilo u obliku pitanja višestrukog izbora (primjer: Koje od navedenih predmeta biste voljeli poučavati? a) Glazbenu kulturu; b) Glazbenu umjetnost; c) Pjevački zbor; d) Solfeggio; e) Teoriju glazbe; f) Sviranje u ansamblu; g) Nešto drugo (navedite što)), dok je deset pitanja bilo u formi Likertove skale (primjer: Smatram kako moj budući pedagoški rad neće biti izvor stresa za mene; pri čemu su brojevi ispred tvrdnji značili 1) uopće se ne slažem; 2) uglavnom se ne slažem; 3) niti se slažem niti se ne slažem; 4) uglavnom se slažem; 5) potpuno se slažem).

Za obradu kvantitativnih podataka korištena je deskriptivna statistika. Podaci su obrađeni statističkim programom IBM SPSS Statistics 25.

3.4. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA

Četiri pitanja u prvom dijelu upitnika s ciljem odgovora na prvo istraživačko pitanje IP1 koje je glasilo *U kojim školama i koje predmete bi studenti najviše voljeli podučavati?* odnosila su se na želje studenta obzirom na vrstu škole u kojoj bi se nakon studija voljeli zaposliti kao i na predmete koje bi voljeli ili ne bi voljeli podučavati (Tablice 6., 7., 8. i 9.).

Tablica 6. *Odabir najpoželjnije obrazovne ustanove za budući rad*

Obrazovna ustanova	Osnovna općeobrazovna škola	9 (23,1%)
	Srednja općeobrazovna škola	4 (10,3%)
	Osnovna glazbena škola	17 (43,6%)
	Srednja glazbena škola	5 (12,8%)
	Akademija	4 (10,3%)
Ukupno	39 (100%)	

Gotovo je polovica studenata kao prvi izbor navela osnovnu glazbenu školu, a njih blizu četvrtine osnovnu općeobrazovnu školu (Tablica 6.). Odgovori na postavljeno pitanje jasno prikazuju da većina studenata želi predavati nižim, odnosno osnovnoškolskim uzrastima.

Tablica 7. *Razlog odabira obrazovne ustanove*

Razlog odabira ustanove	da	ne	Ukupno
Predmeti koji se podučavaju u toj ustanovi	13 (33,3%)	26 (66,7%)	39 (100%)
Jer je u toj ustanovi ugodno i zahvalno raditi	3 (7,7%)	36 (92,3%)	39 (100%)
Jer su u toj ustanovi učenici s kojima želim raditi	23 (59%)	16 (41%)	39 (100%)
Moje stručne i pedagoške kompetencije su najpogodnije za tu ustanovu	17 (43,6%)	22 (56,4%)	39 (100%)
Nešto drugo	-	-	-

Kao što se može vidjeti iz Tablice 7., najčešći razlog odabira ustanove za buduću pedagoški rad su učenici koji pohađaju odabranu ustanovu, zatim procjena vlastitih kompetencija i predmeti koji se podučavaju u toj ustanovi. Vidljivo je da je većini studenata najbitnije da rade s učenicima s kojima žele raditi, s druge strane, studenti smatraju da im nije bitno je li u toj ustanovi ugodno i zahvalno raditi, točnije, da to nije ključan razlog njihovog izbora.

Studenti su u nastavku (Tablica 8.) trebali odabrati predmete koje bi najviše voljeli podučavati (mogli su odabrati više ponuđenih predmeta).

Tablica 8. *Odabir predmeta za podučavanje*

Predmet	da	ne	Ukupno
Glazbena kultura	13 (33,3%)	26 (66,7%)	39 (100%)
Glazbena umjetnost	11 (28,2%)	28 (71,8%)	39 (100%)
Pjevački zbor	22 (56,4%)	17 (43,6%)	39 (100%)
Solfeggio	22 (56,4%)	17 (43,6%)	39 (100%)
Teorija glazbe	15 (38,5%)	24 (61,5%)	39 (100%)
Sviranje u ansamblu	14 (35,9%)	25 (64,1%)	39 (100%)
Nešto drugo	4 (10,3%)	35 (89,7%)	39 (100%)

Najomiljeniji predmeti koje bi studenti voljeli podučavati u svom budućem radu su Solfeggio i Pjevački zbor (više od polovice studenata) dok su ostali predmeti podjednako zastupljeni (negdje oko trećine). Pod ostalo po jedan student je naveo Instrument, Klavir, Produkciju i stručne pedagoške predmete (Tablica 8.). Solfeggio je

kolegij koji se proteže tijekom svih četiriju godina preddiplomskog studija Glazbene pedagogije u Osijeku, kao i Pjevački zbor koji se može upisati i na prvoj godini diplomskog studija. Obzirom da se studenti s ovim kolegijima najčešće susreću i imaju mogućnost napretka i izgradnje potrebnih kompetencija tijekom studija, da se zaključiti da studenti žele predavati predmet u kojemu se osjećaju sigurno i kompetentno.

Isto tako, sudionici su istraživanja trebali navesti predmete koje ne bi voljeli podučavati (Tablica 9.).

Tablica 9. *Predmeti koje ne bi voljeli podučavati*

Predmet	da	ne	Ukupno
Glazbena kultura	10 (25,6%)	29 (74,4%)	39 (100%)
Glazbena umjetnost	12 (30,8%)	27 (69,2%)	39 (100%)
Pjevački zbor	7 (17,9%)	32 (82,1%)	39 (100%)
Solfeggio	7 (17,9%)	32 (82,1%)	39 (100%)
Teorija glazbe	7 (17,9%)	32 (82,1%)	39 (100%)
Sviranje u ansamblu	9 (23,1%)	30 (76,9%)	39 (100%)
Nešto drugo	-	-	-

Kao što se vidi u Tablici 9., studenti uglavnom ne bi voljeli podučavati Glazbenu umjetnost u srednjoj općeobrazovnoj školi (njih gotovo trećina) zatim Glazbenu kulturu (njih četvrtina), sviranje u ansamblu (nešto manje od četvrtine), a ostale predmete po njih sedam. Prvo istraživačko pitanje glasilo je „U kojim školama i koje predmete bi studenti najviše voljeli podučavati?“. Osnovna glazbena i osnovna općeobrazovna škola su najčešći odabir kao i predmeti Solfeggio i Pjevački zbor. Prema rezultatima da se zaključiti da studenti, koji su dio života proveli u glazbenim školama, iz njih još uvijek ne žele otići i žele se u njih vratiti, no ovaj put u drugačijoj ulozi.

Posljednje pitanje u prvom dijelu upitnika odnosilo se na procjenu studenata o mogućnosti zaposlenja u željenoj ustanovi nakon završetka studija (Tablica 10.).

Tablica 10. *Procjena mogućnosti zaposlenja u željenoj ustanovi*

Tvrđnja	da	7 (17,9%)
Mislim da ću se u željenoj ustanovi zaposliti brzo i lako	ne	4 (10,3%)
	ne znam	28 (71,8%)
	Ukupno	39 (100%)

Samo je sedam studenata mišljenja kako će se brzo i lako zaposliti, njih četiri misli suprotno dok je većina navela odgovor *ne znam* (Tablica 10.). Vrijedi napomenuti da 76,9% studenata koji su ispunili ovu anketu nema završen preddiplomski studij, što ujedno znači da nemaju uvjete za zaposlenje pa vjerojatno većina do sada ni nije radila niti tražila posao u školama. Najvjerojatnije je upravo to razlog zašto više od dvije trećine studenata ne zna hoće li se moći s lakoćom zaposliti u željenoj ustanovi.

Prve četiri tvrdnje u drugom dijelu upitnika odnosile su se na mišljenje studenata o stjecanju potrebnih kompetencija tijekom studija i o potrebi cjeloživotnog učenja (Tablica 11.).

Tablica 11. *Stjecanje kompetencija i cjeloživotno učenje*

Tvrdnja	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem	M	SD
Smatram kako će mi stručne kompetencije koje stječem tijekom studija znatno pomoći u budućem pedagoškom radu.	-	-	11	12	16	4,13	,83
Smatram kako će mi pedagoške kompetencije koje stječem tijekom studija znatno pomoći u budućem pedagoškom radu.	-	-	2	16	21	4,49	,60
Uz studij Glazbene pedagogije želio/željela bih studirati i neki drugi smjer.	6	4	7	9	13	3,49	1,45
Svjestan/svjesna sam kako ću se nakon završetka studija morati kontinuirano cjeloživotno obrazovati	-	-	1	9	29	4,69	,61

Kao što se vidi iz Tablice 11., većina se studenta slaže s tvrdnjom o nužnosti stjecanja potrebnih kompetencija tijekom studija za budući pedagoški rad, posebice

pedagoških kompetencija. Zanimljiv je podatak kako više od polovice studenata smatra kako bi uz studij Glazbene pedagogije voljeli studirati i neki drugi smjer. Moguće je da studenti tijekom studija razviju ljubav prema nekoj specifičnoj disciplini unutar područja glazbene umjetnosti. Pozitivna je činjenica da su svi studenti, osim jednog, svjesni potrebe cjeloživotnog učenja.

Odgovori na posljednjih šest pitanja u upitniku donose percepciju sudionika istraživanja o njihovom budućem pedagoškom pozivu (Tablica 12.).

Tablica 12. *Mišljenja studenata o budućem pedagoškom radu*

Tvrdnja	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem	M	SD
Smatram kako ću u budućem pedagoškom radu uspješno surađivati s kolegama .	-	-	3	14	22	4,49	,64
Smatram kako ću u budućem pedagoškom radu uspješno surađivati s učenicima .	-	-	3	8	28	4,64	,63
Smatram kako ću u budućem pedagoškom radu uspješno surađivati s roditeljima .	-	-	5	20	14	4,23	,67
Smatram kako moj budući pedagoški rad neće biti izvor stresa za mene.	3	4	15	12	5	3,31	1,08
Mislim da ću se uspješno nositi s izazovima koji me očekuju u budućem pedagoškom radu.	-	-	5	17	17	4,31	,69
Očekujem da ću biti vrlo zadovoljan/zadovoljna svojim budućim pedagoškim pozivom.	-	-	4	15	20	4,41	,68

Kao što je vidljivo u Tablici 12., znatna većina studenata smatra kako će uspješno surađivati s kolegama, učenicima i roditeljima dok otprilike svaki deseti ima neutralno mišljenje. Ujedno, većina ima neutralno mišljenje o budućem pozivu kao izvoru stresa. Velika većina studenata očekuje kako će se uspješno nositi s izazovima koji ih očekuju u budućem pedagoškom radu i da će biti zadovoljni pozivom. Upisna kvota studenata Glazbene pedagogije nije velika i vjerujemo kako je većina studenata koja upisuje taj studij znala što želi i nastojala raditi i razvijati vlastite kompetencije kako bi se što sigurnije osjećala kada se suoči s izazovima.

Obzirom na dobivene rezultate, a kao odgovor na istraživačko pitanje IP2 koje je glasilo Smatraju li studenti da će se uspješno nositi s izazovima koji ih očekuju u budućem radu?, možemo zaključiti kako većina smatra kako će biti uspješni u svom budućem pedagoškom pozivu, ali i da nisu sigurni hoće li taj poziv biti stresan za njih. Većina je ipak zadovoljna svojim izborom i očekuje da će se moći nositi s raznim izazovima rada u budućem pedagoškom pozivu.

4. ZAKLJUČAK

Studij Glazbene pedagogije obrazuje buduće učitelje i nastavnike glazbenih i općeobrazovnih škola. Sudionici istraživanja, budući nastavnici glazbe, iznijeli su svoje stavove i očekivanja o budućem zanimanju kao i studiju koji polaze. Osnovna glazbena i osnovna općeobrazovna škola njihov su najčešći odabir budućeg zaposlenja kao i predmeti Solfeggio i Pjevački zbor. Znatna većina studenata smatra kako će uspješno surađivati s kolegama, učenicima i roditeljima. Ujedno, većina ima neutralno mišljenje o budućem pozivu kao izvoru stresa. Također, velika većina studenata očekuje kako će se uspješno nositi s izazovima koji ih očekuju u budućem pedagoškom radu i da će biti zadovoljni pozivom.

Kako bi se održavala kvalitetna nastava glazbe, potrebno je da svaki nastavnik bude spreman za prilagodbu na svaki razred. Nije dovoljno samo steći kompetencije tijekom osnovnoškolskog, srednjoškolskog i akademskog obrazovanja, već je ključno biti spreman na cjeloživotno učenje i neprestane izazove koje pedagoški poziv donosi. Generacije se mijenjaju, tehnologija napreduje, načini se održavanja nastave u školi moderniziraju, a na nastavnicima je da slijede korak s vremenom. Vrlo je bitna perspektiva iz koje nastavnik gleda na te činjenice, jer to nije samo posao, već životni poziv i stil života. Zadovoljavajuće je vidjeti da su studenti Glazbene pedagogije svjesni izazova koji su pred njima i spremni truditi se i napredovati te se suočavati s dinamičnim promjenama i novim izazovima.

5. LITERATURA

1. Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku. Glazbena pedagogija, preddiplomski sveučilišni studij. Preuzeto s: <http://www.uaos.unios.hr/preddiplomski-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija/>
2. Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku. Glazbena pedagogija, diplomski sveučilišni studij. Preuzeto s: <http://www.uaos.unios.hr/diplomski-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija-2/>
3. Barić, Z. (2021). *Pedagoške i stručne kompetencije nastavnika teorijskih glazbenih predmeta*. Doktorska disertacija. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku.
4. Begić, A. (2018). Interkulturalne kompetencije studenata Glazbene pedagogije. U: Škojo, T. (ur.), *Umjetnik kao pedagog pred izazovima suvremenog odgoja i obrazovanja* (str. 21-22). Osijek: UAOS. <https://www.bib.irb.hr/721558>.
5. Dominković, M. (2016). *Kompetencije studenata glazbene pedagogije u realiziranju aktivnosti sviranja u nastavi glazbene kulture*. Diplomski rad. Osijek: Umjetnička akademija u Osijeku.
6. Jurčić, M. (2014). Kompetentnost nastavnika – pedagoške i didaktičke dimenzije. *Pedagojska istraživanja*, 11(1), 77-93.
7. Jurčić, Đ. (2016). *Istraživanje o vokalno-tehničkim kompetencijama glazbenih pedagoga u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini*. Diplomski rad. Muzička akademija u Puli. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:980637>
8. Muzička akademija u Puli. Odsjek studija Glazbene pedagogije. Preuzeto s: https://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/odsjeci/odsjek_studija_glazbene_pedagogije#
9. Muzička akademija u Zagrebu. Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije. Preuzeto s: <http://www.muza.unizg.hr/studiji/integrirani-sveucilisni-studij-glazbena-pedagogija/>
10. MZO (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Preuzeto s: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_151.html
11. MZOŠ (2006). *Nastavni planovi i programi za osnovne glazbene škole i osnovne plesne škole*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Preuzeto s: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_09_102_2320.html

12. MZOŠ (2008). *Nastavni planovi i programi za srednje glazbene i plesne škole*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Preuzeto s: https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/SrednjeObrazovanje/Nastavniplanovi-Umjetnicke/1_nastavni_plan_i_program_za_srednje_glazbene_i_plesne_skole.pdf
13. Panisoara, I.-O. i Panisoara, G. (2010). *Motivation for teaching career*. Bukurešt: Sveučilište u Bukureštu.
14. Pesek, A. i Bratina, T. (2015). Vizija budućih glazbenih pedagoga i njihove osobne kompetencije. *Školski vjesnik: časopis za pedagošku teoriju i praksu*, 64, 589-602.
15. Pečić, J. (2021). *Kompetencije učitelja glazbene kulture i nastavnika glazbene umjetnosti za organiziranje nastave na daljinu*. Diplomski rad. Osijek: Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku.
16. *Pravilnik o odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi*. (2019). Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
17. *Pravilnik o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju nastavnika u srednjem školstvu*. (1996). Narodne novine, 1/96 i 80/99.
18. Svalina, V. (2015). *Kurikulum nastave glazbene kulture i kompetencije učitelja za poučavanje glazbe*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
19. Šulentić Begić, J. i Begić, A. (2018). Stjecanje metodičke kompetencije studenata Glazbene pedagogije. U: Radočaj-Jerković A. (ur.), *2. međunarodni znanstveni i umjetnički simpozij o pedagogiji u umjetnosti - Komunikacija i interakcija umjetnosti i pedagogije* (str. 483-502). Osijeku: UAOS. Preuzeto s <https://www.bib.irb.hr/938544>.
20. Umjetnička akademija u Splitu. Glazbena pedagogija i Glazbena kultura. Preuzeto s: <https://www.umas.unist.hr/Glazbeni-odjel/Glazbena-umjetnost/Glazbena-pedagogija-i-Glazbena-kultura>

6. PRILOG

6.1. ANKETNI UPITNIK

Drage kolegice i dragi kolege,
molim vas da izdvojite nekoliko minuta i ispunite ovaj anonimni anketni upitnik o
vašim očekivanjima o budućem pedagoškom radu.

1. Spol:
 - a) ženski
 - b) muški
2. Godina studija:
 - a) 1. godina preddiplomski
 - b) 2. godina preddiplomski
 - c) 3. godina preddiplomski
 - d) 4. godina preddiplomski
 - e) 1. godina diplomski
3. Prije studija na Akademiji živio/živjela sam u:
 - a) Osijeku
 - b) okolici Osijeka
 - c) izvan Osijeka
4. Imam završenu srednju glazbenu školu:
 - a) da
 - b) ne
5. Ako ste na prethodno pitanje odgovorili s DA navedite koji smjer:
 - a) teoretski
 - b) instrumentalni
 - c) solo pjevanje
 - d) nešto drugo (navedite što).....
6. Studij Glazbene pedagogije bio je moj:
 - a) prvi izbor
 - b) drugi izbor
 - c) treći izbor
7. U skoroj budućnosti najviše želim poučavati: (zaokružite jedan odgovor)
 - a) u osnovnoj općeobrazovnoj školi
 - b) u srednjoj općeobrazovnoj školi
 - c) u osnovnoj glazbenoj školi
 - d) u srednjoj glazbenoj školi
 - e) na akademiji
 - f) nešto drugo (navedite što)
.....

8. Želim poučavati u navedenoj ustanovi zato što smatram: (možete zaokružiti više odgovora)
- a) da mi odgovaraju predmet/predmeti koji se predaju u toj ustanovi
 - b) da je u takvoj ustanovi najugodnije i najzahvalnije raditi
 - c) da su to učenici s kojima najviše želim raditi
 - d) da su moje stručne i pedagoške kompetencije najpogodnije za rad u toj ustanovi
 - e) nešto drugo (navedite što)
-
9. Koje od navedenih predmeta biste voljeli poučavati? (možete zaokružiti više odgovora)
- a) Glazbena kultura
 - b) Glazbena umjetnost
 - c) Pjevački zbor
 - d) Solfeggio
 - e) Teorija glazbe
 - f) Sviranje u ansamblu
 - g) nešto drugo (navedite što)
-
10. Koje od navedenih predmeta **NE** biste voljeli poučavati? (možete zaokružiti više odgovora)
- a) Glazbena kultura
 - b) Glazbena umjetnost
 - c) Pjevački zbor
 - d) Solfeggio
 - e) Teorija glazbe
 - f) Sviranje u ansamblu
 - g) nešto drugo (navedite što)
-
11. Mislim da ću se u željenoj ustanovi zaposliti brzo i lako:
- a) da
 - b) ne
 - c) ne mogu procijeniti

U sljedećim pitanjima molim vas da zaokružite u kojem se stupnju slažete s navedenom tvrdnjom s tim da brojevi predstavljaju sljedeće: 1) uopće se ne slažem; 2) uglavnom se ne slažem; 3) niti se slažem niti se ne slažem; 4) uglavnom se slažem; 5) potpuno se slažem.

12. Smatram kako će mi **stručne** kompetencije koje stječem tijekom studija znatno pomoći u budućem pedagoškom radu.

1 2 3 4 5

13. Smatram kako će mi **pedagoške** kompetencije koje stječem tijekom studija znatno pomoći u budućem pedagoškom radu.

1 2 3 4 5

14. Uz studij Glazbene pedagogije želio/željela bih studirati i neki drugi smjer.
1 2 3 4 5
15. Svjestan/svjesna sam kako ću se nakon završetka studija morati kontinuirano cjeloživotno obrazovati.
1 2 3 4 5
16. Smatram kako ću u budućem pedagoškom radu uspješno surađivati s kolegama.
1 2 3 4 5
17. Smatram kako ću u budućem pedagoškom radu uspješno surađivati s učenicima.
1 2 3 4 5
18. Smatram kako ću u budućem pedagoškom radu uspješno surađivati s roditeljima.
1 2 3 4 5
19. Smatram kako moj budući pedagoški rad neće biti izvor stresa za mene.
1 2 3 4 5
20. Mislim da ću se uspješno nositi s izazovima koji me očekuju u budućem pedagoškom radu.
1 2 3 4 5
21. Očekujem da ću biti vrlo zadovoljan/zadovoljna svojim budućim pedagoškim pozivom.
1 2 3 4 5

Hvala na sudjelovanju!